

2015-04-10

Tid Måndag den 20 april 2015, kl. 19:00

Plats Cirkus Cirkör, Rotemannavägen 10, 145 57 Norsborg

Ärenden

Justering

Förvaltningschefen informerar

- Påsklovet
- Vi är Botkyrka
- Konstgräs och renovering av sporthall

- 1 Svar på medborgarförslag – Fler tider för kvinnozim i Fittjabadet
- 2 Yttrande över motion – Utveckla Lida genom att möjliggöra för etablering av en SPA-anläggning (M)
- 3 Svar på remiss – Förslag till flerårsplan 2016-2019
- 4 Informationspunkt – Budget och uppföljningsprocess
- 5 Fastställande av prioriterade områden för det rörliga föreningsbidraget 2016
- 6 Personuppgiftsombud enligt personuppgiftslagen
- 7 Anmälningsärenden
- 8 Delegationsbeslut

2015-04-10

Gruppmöten börjar kl. 18:00.

Anmäl eventuellt förhinder till Emma Jacobsson på telefon 08-530 615 23 eller emma.jacobsson@botkyrka.se.

Välkomna!

Bim Eriksson (S)
Kultur- och fritidsnämndens ordförande

Emma Jacobsson
Nämndsekreterare

Svar på medborgarförslag – Fler tider för kvinnosim i Fittjabadet

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden bifaller förslaget och återkommer med en praktisk lösning.

Sammanfattning

Förslagsställaren önskar att ytterligare en tid avsätts för kvinnobad på Fittjabadet.

Badhusen arbetar med folkhälsa för alla som ett mål och simhallarna är uppskattade mötesplatser. Kultur- och fritidsförvaltningen föreslår att Fittjabadet tillsammans med föreningsliv, andra kommunala verksamheter och medborgare som besöker badet ska ta fram ta fram förslag på tid för kvinnobad.

Kultur- och fritidsförvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse 2015-02-13.

Rubrik**Förnamn** laila**Efternamn** daher**Namn** laila daher**Gatuadress****Postadress****Postnummer****Telefonnummer****Mobilnummer****E-postadress** [!](#)**Förslag** Hej!

Jag vill stödja ett förslag som ni redan fått läste jag i mitt i botkyrka tidning. Jag skulle önska fler tider för kvinno­sim i fittja badet än det som finns i nuläget. Gärna en vardag från kl 12 och endast motionsim.

Motivering

Jag tycker om att simma kan bara gå på kvinno­sim. Tycker det jätte bra att finns det är bra för hela kroppen. När jag började simma för 4 år sen var det bra lugnt och inte så många. Har slutade gå under 2014. För det är inte kul längre...för mycket kvinnor under hela simtiden..man får nästan vänta vid motionsim..och vissa vill simma krälsim och ryggsim och det fungerar inte alls när det redan är många i motionssim delen. ..de simmar på en...Trångt..ett tag fanns det dessutom vattendans o då togs det ännu mer av bassängen yta...jag gick och simmade förra helgen..fortfarande mycket kvinnor ingen vattendans ännu men har läst på hemsidan att det ska börja...

2015-02-13

Dnr KOF/2015:17

Referens
Anette Nygårds

Mottagare
Kultur- och fritidsnämnden

Svar på medborgarförslag – Fler tider för kvinnosim i Fittjabadet

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden bifaller förslaget och återkommer med en praktisk lösning.

Sammanfattning

Förslagsställaren önskar att ytterligare en tid avsätts för kvinnobad på Fittjabadet.

Badhusen arbetar med folkhälsa för alla som ett mål och simhallarna är uppskattade mötesplatser. Kultur- och fritidsförvaltningen föreslår att Fittjabadet tillsammans med föreningsliv, andra kommunala verksamheter och medborgare som besöker badet ska ta fram ta fram förslag på tid för kvinnobad.

Ärendet

Sedan ett antal år tillbaka har Fittjabadet badtid för endast kvinnor från 13 år. Denna tid ligger förlagd på söndagar mellan 15:30-17:00 och i direkt anslutning till badet ligger även simskola för kvinnor. Under denna tid är simhallen helt stängd för manliga besökare och för manlig personal. Detta är en tid som är mycket uppskattad och efterfrågad av medborgarna, vilket antalet besökare påvisar. Det har även vid olika tillfällen efterfrågats mer tid för kvinnobad av besökare.

Förslagsställaren önskar att ytterligare en tid avsätts för kvinnobad på Fittjabadet.

Kultur- och fritidsförvaltningen anser att badhusens främsta uppgift är att tillgodose alla medborgares möjligheter till allmänhetens tid, till att kunna motionera i simhallen, att delta i simskolor, göra det möjligt för skolor att bedriva idrottslektioner samt att ge plats åt föreningslivet att bedriva sin verksamhet. Därför är det viktigt att ständigt omvärdera hur det utbud som erbjuds till våra medborgare ser ut.

2015-02-13

Dnr KOF/2015:17

Kultur- och fritidsförvaltningen föreslår därför att antalet tider för kvinnobad i kommunen ökar samt ser över andra möjliga sätt att öka tillgängligheten, exempelvis genom att erbjuda burkini för uthyrning. Burkini är en heltäckande baddräkt som skulle ytterligare öppna upp för kvinnorna att även nyttja badet under allmänhetens badtider.

Förslaget är att öka antalet tider för kvinnor på Fittjabadet. Det finns dock ett antal aspekter att ta i beaktande i samband med detta, avseende åldersgränser för flickor och/eller pojkar, om det ska vara en separat tid eller förlängd öppettid på söndagar. Därför föreslås Fittjabadet tillsammans med föreningsliv, andra kommunala verksamheter och medborgare som besöker badet tillsammans ta fram ta fram förslag på tid för kvinnobad. I detta arbete bör också dialog föras med närliggande bad som har öppet för kvinnobad, exempelvis Skärholmsbadet och Vårby, så att öppettider och utbud kan komplettera varandra.

Pernilla Conde Hellman
Kultur- och fritidschef

Roger Vintemar
Verksamhetschef
Idrott och anläggning

Yttrande över motion – Utveckla Lida genom att möjliggöra för etablering av en SPA-anläggning (M) (KOF/2015:42)

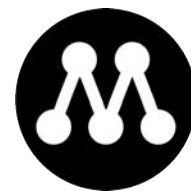
Beslut

Kultur- och fritidsnämnden avstyrker motionen.

Sammanfattning

Motionärerna Jimmy Baker, Stina Lundgren och Ufuk Sen (M) föreslår att kommunledningsförvaltningen tillsammans med kultur- och fritidsförvaltningen utreder förutsättningarna för att kunna komplettera Lida friluftsgård med en SPA-anläggning med tillgång till bastu, bassäng och mindre pooler samt övernattningsmöjligheter i privat regi. Kultur- och fritidsförvaltningen anser att uppdraget att utreda etablerandet av spa- och övernattningsanläggning ligger utanför förvaltningens kompetensområde eftersom det i första hand avser etablering av näringslivsaktörer. Dock att förvaltningen som sakägare och kompetens inom fritid- och föreningslivsfrågor bör finnas med i ett eventuellt utredningsarbete.

Kultur- och fritidsförvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse 2015-03-27.

MOTION

2015-01-29

Kommunfullmäktige

Utveckla Lida genom att möjliggöra för etableringen av en SPA-anläggning

Lida Friluftsgård är en fantastisk tillgång för Botkyrka kommun med sitt läge i natur- och sjönära miljö. Närheten till Stockholm, men kanske framför allt Huddinge, Haninge och Södertälje gör att området är välbesökt, året runt. Vi menar dock att Lida Friluftsgård skulle kunna utvecklas till någonting ännu bättre.

Vi ser stora möjligheter till att utveckla Lida-området om vi skulle kunna få dit en entreprenör som vill anlägga och driva en SPA-anläggning för inomhusbad, med tillgång till bastu, bassäng och mindre pooler - men även gärna ett kallhusbad som kan användas under sommarperioden. Isen som ligger vintertid erbjuder ju i sig ytterligare aktivitets- och eventmöjligheter för en driftig entreprenör.

Till detta kan man även koppla en kursgårds- eller konferensverksamhet med övernattningsmöjligheter. Detta ser vi gärna utvecklas tillsammans med en privat aktör som utvecklar och investerar i anläggningen. Bli skidtunneln en realitet så kommer en SPA-anläggning att kunna bli ett fint komplement och efterfrågan på övernattningsmöjligheter kommer att öka ännu mer.

Botkyrka har en tydlig brist på hotellsängar i kommunen. När exempelvis Subtopia anordnar större aktiviteter så måste de som kommer inkvarteras i Stockholm City eller vid Kungens Kurva. När DeLaval har större konferenser eller besök inträffar samma sak. Hågelbyparkens vandrarhem och Slagsta motell räcker helt enkelt inte till. Vi kommer med all sannolikhet att behöva hotellplatser vid såväl Lida som i närheten av Hågelby. Detta oavsett om skidtunneln blir av eller vad som händer kring Hågelbyparken framgent.

Vi föreslår kommunfullmäktige besluta

att ge Kommunledningsförvaltningen och Kultur- och fritidsförvaltningen i uppdrag att utreda förutsättningarna för att kunna komplettera Lida Friluftsgårds utbud med en SPA-anläggning och övernattningsmöjligheter i privat regi, samt

att även ge ovannämnda förvaltningar i uppdrag att ge Upplev Botkyrka AB en möjlighet att vara delaktiga i utredningen

Jimmy Baker

Stina Lundgren

Ufuk Sen

2015-03-27

Dnr KOF/2015:42

Referens

Åke Roxberger

Mottagare

Kultur- och fritidsnämnden

Yttrande över motion – Utveckla Lida genom att möjliggöra för etablering av en SPA-anläggning (M)

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden avstyrker motionen.

Sammanfattning

Motionärerna Jimmy Baker, Stina Lundgren och Ufuk Sen (M) föreslår att kommunledningsförvaltningen tillsammans med kultur- och fritidsförvaltningen utreder förutsättningarna för att kunna komplettera Lida friluftsgård med en SPA-anläggning med tillgång till bastu, bassäng och mindre pooler samt övernattningsmöjligheter i privat regi. Kultur- och fritidsförvaltningen anser att uppdraget att utreda etablerandet av spa- och övernattningsanläggning ligger utanför förvaltningens kompetensområde eftersom det i första hand avser etablering av näringslivsaktörer. Dock att förvaltningen som sakägare och kompetens inom fritid- och föreningslivsfrågor bör finnas med i ett eventuellt utredningsarbete.

Ärendet

Motionärerna Jimmy Baker, Stina Lundgren och Ufuk Sen (M) föreslår att kommunledningsförvaltningen tillsammans med kultur- och fritidsförvaltningen utreder förutsättningarna för att kunna komplettera Lida friluftsgård med en SPA-anläggning med tillgång till bastu, bassäng och mindre pooler samt övernattningsmöjligheter i privat regi.

Förvaltningen ser Lida friluftsområde som en stor tillgång för kommunen och dess invånare och utreder för närvarande om områdets nuvarande status och potentiella utveckling i samarbete med UBAB. Utgångspunkten för denna utredning är att Lida friluftsområde samt tillhörande spårssystem är en unik anläggning som har stort värde för våra medborgare samt även för stockholmsregionen. Syftet med utredningen är att ta fram underhålls- samt utvecklingsbehov för att säkerställa att området fortsätter ha hög kvalitet samt även hur det kan ytterligare utvecklas. Kultur- och fritidsförvaltningens främsta fokus är att öka tillgängligheten till och kvalitén på spårområdet, exempelvis genom att bredda motionsspår, anlägga konstsnöanläggning samt skapandet av tydliga entréer.

2015-03-27

Dnr KOF/2015:42

Motionen föreslår att kultur- och fritidsförvaltningen ska få i uppdrag att utreda möjligheten att anlägga spa och övernattningsanläggning i privat regi. Kultur- och fritidsförvaltningen anser att uppdraget utreda detta inte bör ges till oss eftersom frågor gällande näringslivsetableringar samt markupplåtande ligger utanför vårt kompetensområde. Förvaltningens roll bör vara att bidra till utredningsarbetet som sakägare till spårområdet samt med vår kompetens inom fritids- och föreningslivsfrågor, särskilt gällande folkhälsa och medborgarnas möjlighet till en aktiv fritid.

Kultur- och fritidsförvaltningen anser att eventuell spa- och övernattningsanläggning skulle kunna vara ett komplement till nuvarande anläggning och vara i linje med de utvecklingsbehov som finns. Redan idag fyller Lida friluftsområde funktionen som ett utflyktsmål för tillresta motionärer samt deltagare i olika evenemang i föreningsregi. Det finns ett behov av att utveckla framförallt möjligheterna för övernattningsanläggningar i samband med evenemang.

Det är dock viktigt att eventuell utbyggnation av spa- och övernattningsanläggning sker i samklang med infrastrukturen. Redan idag är infrastrukturen till Lida samt parkeringen ett problem de dagar då det är ett stort besöksantal. Större delen av den framtida utvecklingen av området är därför ytterst beroende av att infrastrukturen i väganslutningar, bussförbindelser och parkeringar radikalt förbättras i närtid. Planerna för byggandet av Förbifart Tullinge finns, men tidplanen för dess genomförande är förskjuten ett antal år framåt i tiden.

Pernilla Conde Hellman
Kultur- och fritidschef

Roger Vintemar
Verksamhetschef
Idrott och anläggning

Expedieras till
Kommunledningsförvaltningen

Svar på remiss – Förslag till flerårsplan 2016-2019 (KOF/2015:6)

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden överlämnar yttrandet över förslag till flerårsplan 2016-2019 till kommunledningsförvaltningen.

Sammanfattning

Kultur- och fritidsnämnden är i stort positiva till förslaget på resursfördelningsmodell men anser att Botkyrka kulturskola och den kulturella allemansrätten bör räknas som individuell verksamhet. Utöver det bör ersättningen till kollektiva verksamheter vara något högre. Konsekvenserna av kommande effektiviseringar är för tidigare att fullt ut beskriva, istället pekar nämnden på ett antal områden som ska fördjupas inför ettårsplanen. Ambitionsökningar som nämnden särskilt vill understryka inför del slutliga flerårsplanen är *Stärkt bemanning på fritidsklubbarna, Mötesplats för unga vuxna i Hallunda/Norsborg, Fritidsklubb i Kassmyra/Broängen, Fritidsklubben Gulans lokaler, Organiserad spontanidrott samt Folkhälsoparken i Alby.*

Kultur- och fritidsförvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse 2015-03-26.

2015-03-26

Dnr KOF/2015:6

Referens
Andreas Dahlgren

Mottagare
Kultur- och fritidsnämnden

Svar på remiss – Förslag till flerårsplan 2016-2019

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden överlämnar yttrandet över förslag till flerårsplan 2016-2019 till kommunledningsförvaltningen.

Sammanfattning

Kultur- och fritidsnämnden är i stort positiva till förslaget på resursfördelningsmodell men anser att Botkyrka kulturskola och den kulturella allemansrätten bör räknas som individuell verksamhet. Utöver det bör ersättningen till kollektiva verksamheter vara något högre. Konsekvenserna av kommande effektiviseringar är för tidigare att fullt ut beskriva, istället pekar nämnden på ett antal områden som ska fördjupas inför ettårsplanen. Ambitionsökningar som nämnden särskilt vill understryka inför del slutliga flerårsplanen är *Stärkt bemanning på fritidsklubbarna, Mötesplats för unga vuxna i Hallunda/Norsborg, Fritidsklubb i Kassmyra/Broängen, Fritidsklubben Gulans lokaler, Organiserad spontanidrott samt Folkhälsoparken i Alby.*

1. Resursfördelningsmodell

Kultur- och fritidsnämnden är i stort mycket positiv till förslaget på ny resursfördelningsmodell. Den bidrar till att skapa större transparens, synliggöra de volymutmaningar nämnderna konfronteras med samtidigt och tydliggör skillnaden mellan tjänstemannaorganisationens förslag till flerårsplan och de politiska ambitionerna.

Kultur- och fritidsnämnden vill dock understryka att särskilt kring kollektiva verksamheter kommer behovet av att äska medel till ambitionsförändringar att vara kvar även i framtiden.

Fråga 1. Är det rätt åldersgrupper som har använts?

Kultur- och fritidsnämnden bedömer att åldersindelningen är korrekt till så stor grad att den ger en rimlig täckning av kostnadsutvecklingen utifrån tidigare beslutad nivå. Det finns brukare även utanför de åldersspann som används som beräkningsgrund men de är färre i förhållande till huvudgruppen och skiljer sig marginellt i andelen av befolkningen över tid.

2015-03-26

Dnr KOF/2015:6

Däremot finns det verksamheter som snarare borde anses vara individuella istället för kollektiva. Det rör Botkyrka kulturskola som har inskrivna elever i likhet med grundskola och gymnasium samt den kulturella allemansrätten. Den kulturella allemansrätten garanterar alla elever i grund- och gymnasieskolan en kulturaktivitet varje år så om antalet klasser ökar så ökar även behovet av ett större kulturutbud.

I flerårsplanen framgår inte varför de kollektiva verksamheterna ska kompenseras med just 50 % av sina volymbehov, nämnden efterfrågar en utgångspunkt eller beräkning kring varför just det procenttalet valts. I brist på utgångspunkt att förhålla sig upplever nämnden att procentsatsen är väl låg i förhållande till ersättningen till individuella verksamheter, inte minst med hänsyn till medborgarnas ökade krav på service och kvalitet även på kultur- och fritidsnämndens verksamheter.

Nämnden har återkommande i framåtsiktorna redovisat för hur exempelvis föreningsbidrag och medieanslag per invånare har sjunkit över tid. Den ökade befolkningen väntas inte ha lägre förväntningar på dessa verksamheter men effekten av dämpningen för kollektiv verksamhet gör att bidrag och anslag per invånare kommer att fortsätta sjunka även i framtiden. Samma behov uppstår inte kring exempelvis central administration, bibliotekslokaler och personal eller öppen fritidsverksamhet, där det istället behövs lite större tillskott till nya eller utökade verksamheter med långa intervaller däremellan. En möjlighet skulle därför kunna vara att höja kompensationsgraden för kollektiva verksamheter med stor del rörliga kostnader. Ett annat alternativ vore att inrymma detta i en högre generell procentsats för samtliga kollektiva verksamheter. Kultur- och fritidsnämnden föreslår att frågan om en tredje kategori för kollektiva verksamheter med stor rörlig del prövas till kommande flerårsplaner.

Fråga 2. Finns det andra faktorer som har stor påverkan på en verksamhet och som bör finnas med i resursfördelningsmodellen?

Kultur- och fritidsnämnden anser att befolkningsökningen är den främsta påverkansfaktorn på nämndens kostnadsutveckling. Dessutom är det viktigt att beräkningsmodellerna hålls enkla och möjliga att förstå för utomstående, så mängden faktorer som vägs in bör hållas nere.

Fråga 3. Finns det någon verksamhet där utvecklingen är så svårbedömd att nämnden anser att den bör hanteras utanför resursfördelningsmodellen?

Kultur- och fritidsnämnden bedömer att samtliga verksamheter bör omfattas av resursfördelningsmodellen.

2015-03-26

Dnr KOF/2015:6

2. Konsekvenser av effektiviseringar

Tidsramen mellan utskick av remissversionen av flerårsplanen tills när remissvaren ska vara färdigskrivna är för liten för att göra en fullödig analys av vilka konsekvenser som effektiviseringarna medför. Det är dock tydligt att tidigare års besparingar gjort att eventuella budgetutrymmen redan förbrukats och att effektiviseringskravet kommer att påverka verksamheterna. Antingen genom att medlen som avsatts för volymökningar istället används till besparingarna eller att verksamheter får nedprioriteras. Flera verksamheter anger att möjligheterna till många men små besparingar stort sett är uttömda och att de alternativ som återstår innebär att verksamheter måste stängas. Det är dock nämndens ambition att undvika detta så långt det är möjligt liksom att så långt det är möjligt undvika att medborgarna drabbas.

Det mest troliga är att de medel som tillförs i och med den nya resursfördelningsmodellen används till att täcka upp effektiviseringsbehoven. Det innebär en i dagsläget relativt bekväm men över tid problematisk lösning som undergräver möjligheterna att arbeta kvalitativt i verksamheterna. Andra möjliga alternativ som kan komma att prövas under våren inbegriper exempelvis:

- innehållen uppräknig av föreningsbidrag och avtal med kulturaktörer,
- minskade bidrag till Tumbascenen och Hågelby 4H,
- minskat sommaröppet på fritidsgårdarna,
- minskade medieanslag på biblioteken,
- personalneddragningar på bibliotek och Botkyrka kulturskola, samt
- stängning av Botkyrka Rackethall och squashhallen i Banslättsskolan.

3. Särskilt prioriterade ambitionsförändringar

De ambitionsförändringar som nämnden skrivit fram i sin framåtsikt har inte behandlats i remissversionen av flerårsplanen. Eftersom ambitionsförändringarna alla nämnder tillsammans skrivit fram överstiger de tillgängliga medlen att fördela flera gånger om har nämnderna uppmanats att lyfta fram särskilt prioriterade ambitionsförändringar i remissvaret.

Kultur- och fritidsnämnden vill utöver vad som tagits upp i remissversionen av flerårsplanen särskilt lyfta fram följande framtida behov (för ytterligare beskrivningar samt kostnadsberäkningar, se kultur- och fritidsnämndens framåtsikt 2016-2019):

Stärkt bemanning på fritidsklubbarna, kultur- och fritidsnämndens framåtsikt s. 16

I Botkyrka är endast tre av elva fritidsklubbar bemannade med fler än två personal. Detta omöjliggör uppfyllande av *Utvecklingsprogrammet för Bot-*

2015-03-26

Dnr KOF/2015:6

kyrkas öppna fritidsverksamheter och acceptabla arbetsförutsättningar för att arbeta i linje med Skolverkets Allmänna råd för öppna fritidsverksamheter. Effekten för besökarna blir att utrymmeskrävande besökare prioriteras på bekostnad av pedagogisk verksamhet, likabehandling och deltagarinflytande.

Mötesplats för unga vuxna i Hallunda/Norsborg, s. 15

Idag bedrivs mötesplatsverksamhet för unga vuxna (16-22 år) i Fittja och Alby. Efter Alby och Fittja är Hallunda/Norsborg det område med högst ungdomsarbetslöshet, högst andel ungdomar som varken arbetar eller studerar, lägst förvärvsfrekvens bland unga vuxna, lägst behörighet till nationella program och högst ohälsotal för unga vuxna. Kultur- och fritidsnämnden vill därför utveckla det samarbete som idag sker gentemot unga vuxna med arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden i Alby och Fittja till att även omfatta Hallunda/Norsborg.

Fritidsklubb i Kassmyra/Broängen, s. 17

Behovet av en fritidsklubb i området Kassmyra/Broängen har uppmärksamats en längre tid då avståndet från skolorna i området till befintliga fritidsklubbar är alltför stort samtidigt som antalet unga i åldersspannet är stort. Såväl tillgängliga lokaler samt möjliga utförare finns redo att starta upp verksamheten med relativt kort varsel men finansiering saknas. I kultur- och fritidsnämndens framtidsikt 2016-2019 saknades engångskostnader för etablering av fritidsklubben i lokalerna. Dessa skulle medföra en kostnad på ytterligare 275 tkr 2016 som inte återkommer 2017 utöver kostnadsuppgifterna i framtidsikten.

Fritidsklubben Gulans lokaler, s. 18

Fritidsklubben Gulan bedrivs i otjänliga lokaler i skyddsrummet under Hammerstaskolan i Eriksberg. I samband med att Hammerstaskolan byggs om är det därför nödvändigt att det även bereds lokaler för fritidsklubben Gulan. Besökarna vid Gulan kommer uteslutande från Hammerstaskolan och kultur- och fritidsnämnden ser en stor fördel med fritidsklubbslokaler i skolmiljön. Det möjliggör ett effektivare nyttjande av kommunens gemensamma resurser. I en överenskommelse mellan kultur- och fritidsförvaltningen och utbildningsförvaltningen från 2014 förbinder sig utbildningsförvaltningen att kostnadsfritt tillhandahålla lokaler för fritidsklubben Gulan. Nämnden begär därför att fritidsklubbens lokalbehov tillgodoses i projekteringen av ombyggnationen av Hammerstaskolan.

Organiserad spontanidrott, s. 9

Den organiserade spontanidrotten i Botkyrka är en växande verksamhet som engagerar mängder av barn och ungdomar till idrott. Under 2014 tillfördes nämnden tillfälligt 1 mnkr av kommunstyrelsen. Medlen har breddat spontanidrotten med fler idrotter på fler platser i kommunen för fler målgrupper,

2015-03-26

Dnr KOF/2015:6

inte minst tjejer. Det är därför angeläget att satsningen kan fortsätta och att de tillförda medlen permanentas.

Folkhälsoparken i Alby, s. 8

Under 2015 påbörjar kultur- och fritidsnämnden etablerandet av en folkhälsopark i Alby. Parken ska locka breda befolkningslager till fysiska och kulturella aktiviteter utomhus. Projektet finansieras till stor del av medel från Boverket, Idrottslyftet och Stockholms tennisförbund. Ytterligare medel behövs dock för att bredda projektet med kulturarenor som scen, dansgolv, graffiti-vägg, ljudutrustning med mera från 2016.

4. Kompletterande beräkningar

Vad gäller kostnaderna för idéhus finns det i dagsläget inga kompletterande uppgifter som underlag för nya beräkningar av byggkostnaderna. Dessa kommer därför att tas upp först i kommande framåtsikt. Däremot ser inflyttningen i nya Tumba bibliotek ut att bli försenad vilket gör att den driftsökning som avsatts för 2016 inte kommer att vara nödvändig.

Medel för kortsiktig upprustning av Brunna idrottsplats har avsatts 2017 istället för som begärt 2016. Med tanke på att det minskar nyttjandetiden med ett år förutsatt att planerna på en större ombyggnation ligger fast gör det att kostnaden per möjlig nyttjandetimme på investeringen blir högre. Kultur- och fritidsnämnden föreslår därför att investeringen tidigareläggs till 2016 i enlighet med framåtsikten för att ge högre verksamhetsutväxling på insatta medel.

Pernilla Conde Hellman
Kultur- och fritidschef

Andreas Dahlgren
Administrativ chef

Expedieras till
Kommunledningsförvaltningen, ekonomi

2015-03-20

Referens

Annette Odalen

Mottagare

Nämnder

Förvaltningschefer

Ekonomichefer, controller och motsvarande

Remissförslag till flerårsplan 2016-2019.

För närvarande är kommunernas ekonomiska planeringsförutsättningar mera osäkra än vanligt. När regeringen redovisar vårpropositionen och senare under hösten budgetpropositionen för 2016 kan de ekonomiska förutsättningarna komma förändras, vilket kan påverka flerårsplanen inför beslut i kommunfullmäktige i juni.

Ny resursfördelningsmodell

I flerårsplanen för 2015-2018 fick kommunledningsförvaltningen ett uppdrag att till flerårsplan 2016-2019 ta fram en ny fördelningsmodell som tar hänsyn till hur verksamheternas behov av resurser påverkas av befolkningsutvecklingen.

I förslaget till flerårsplan 2016-2019 finns en ny resursfördelningsmodell beskriven på sidorna 23-27. Dessutom finns i en bilaga beräkning av volymförändringar för respektive nämnd utifrån den nya modellen.

Budgetberedningen vill att nämnderna i sina remissvar särskilt ger en återkoppling om:

- Är det rätt åldersgrupper som har använts?
- Finns det andra faktorer som har stor påverkan på en verksamhet och som bör finnas med i resursfördelningsmodellen?
- Finns det någon verksamhet där utvecklingen är så svårbedömd att nämnden anser att den bör hanteras utanför resursfördelningsmodellen?
- Anser utbildningsnämnden att det bör ske en avräkning utifrån den faktiska befolkningsutvecklingen vad gäller barn och ungdomar i förskole- och skolåldern?

2015-03-20

Effektiviseringskrav - konsekvenser

De förslag till justeringar av nämndernas budgettramar som redovisas i flerårsplanen överstiger det sammantagna ekonomiska utrymmet vilket medför att ett effektiviseringskrav läggs på respektive nämnd.

Nämnderna ska i sina remissvar beskriva vilka konsekvenser effektiviseringskraven får för verksamheterna.

Nämndernas remissvar

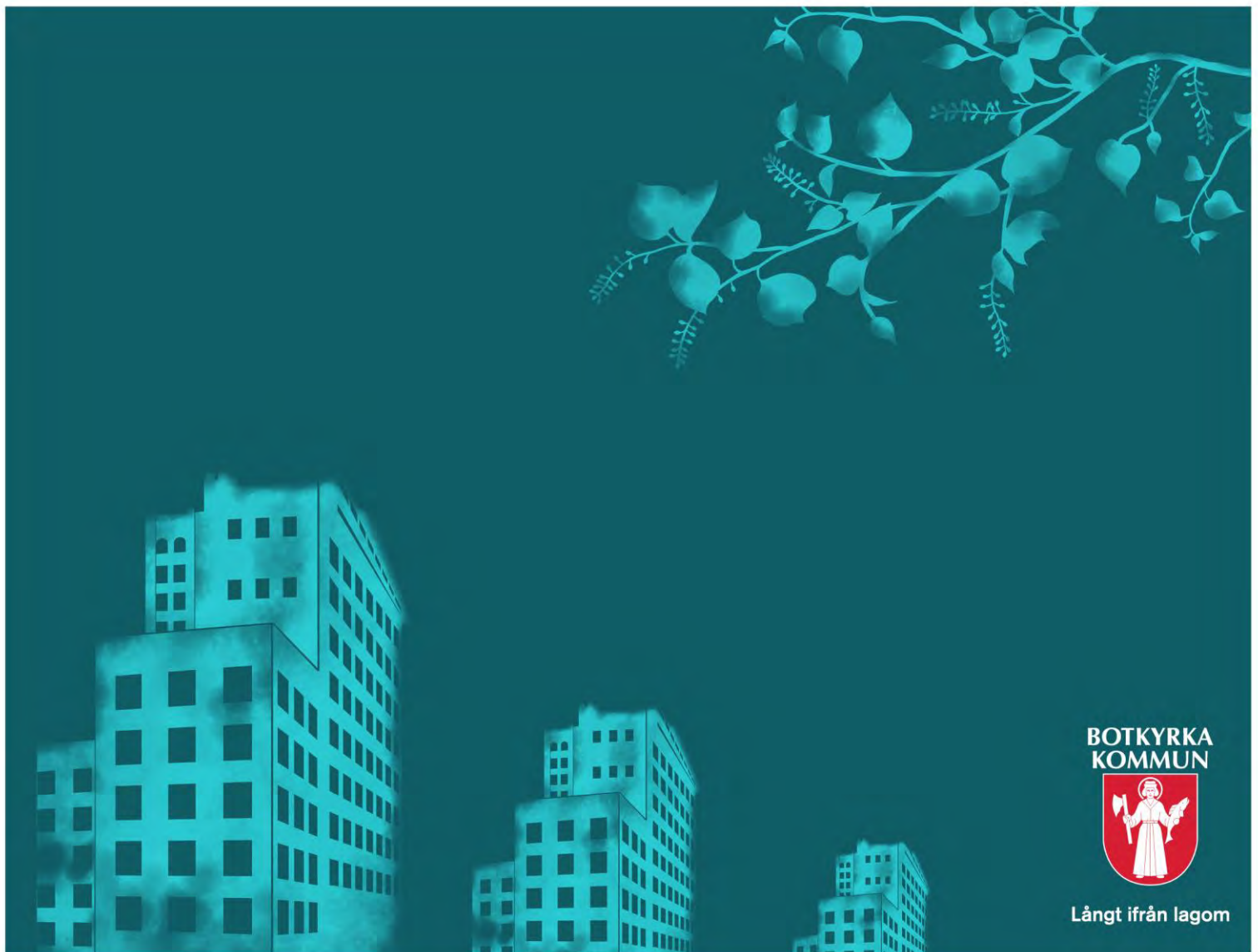
Nämndernas remissvar ska vara kommunledningsförvaltningen tillhanda senast den 24 april 2015.

Niclas Johansson
Ekonomichef

LÅNGT IFRÅN LAGOM

Remissförslag

Flerårsplan 2016–2019 - en plan för hållbar utveckling

BOTKYRKA
KOMMUN

Långt ifrån lagom

Innehåll

Flerårsplanens delar	3
Ett hållbart Botkyrka - utvecklingen i ett 30- årsperspektiv	4
Planeringsförutsättningar	7
Framtidens Botkyrka är en inspirerande plats full av möjligheter	9
Våra mål för Botkyrka under flerårsplaneperioden	10
Ekonomisk plan 2016-2019	18
Nämndernas ekonomi.....	36
Bilaga resursfördelningsmodell	51

Flerårsplanens delar

Majoritetens text beskriver den politiska majoritetens inriktning i flerårsplanen. **Kompletteras inför ks/kf beslut**

Ett hållbart Botkyrka - utvecklingen i ett 30-årsperspektiv.

Tanken med avsnittet är att lyfta blicken inför framtiden i ett längre perspektiv för att på så sätt se vad som är kommunens långsiktiga utmaningar.

Omvärldsanalysen är den årliga analysen som presenterades i november förra året och som behandlar den påverkan från omvärlden som kommunen inte kan styra över.

Framtidens Botkyrka är en inspirerande plats full av möjligheter beskriver kommunens vision, uppdrag med mera.

Våra mål för Botkyrka under flerårsplaneperioden redovisar förslag till ambitioner och mål för perioden.

Ekonomisk plan 2016-2019 innehåller förslag till driftramar för nämnderna de närmaste två åren och en inriktning för de därpå följande två åren. Avsnittet innehåller också en investeringsplan med ramar och objekt för hela flerårsplaneperioden. Avsikten är att fortsätta utvecklingen med bättre långsiktighet i förutsättningarna för nämndernas verksamheter, där viktiga vägvalsfrågor kan lyftas fram både när det gäller investeringar och i den löpande verksamheten.

Avsikten med flerårsplaneringen är att nå en metodik för bättre framförhållning och beredskap för verksamhetsförändringar som kommer att bli nödvändiga, samtidigt som mål och ambitioner på ett tydligare sätt ska samspela med de resurser som kommunen förfogar över.

Ett hållbart Botkyrka - utvecklingen i ett 30-årsperspektiv

I Botkyrka har vi bestämt oss för att vrida samhällsutvecklingen i en hållbar riktning. För att klara detta gäller det att lyfta blicken och se vad som är önskvärt i ett mycket långt perspektiv. I flerårsplanen omvandlas sedan det långa generationsperspektivet så att målen för de närmaste fyra åren ger en tydlig signal till var fokus ligger i närtid. Uppföljningen av målen ska visa på resultat – att utvecklingen faktiskt går åt rätt håll.

Att styra starka drivkrafter och bryta trender tar tid. Det är viktigt att vi i vårt arbete fokuserar på rätt saker, är konsekventa och har tålamod. För att underlätta arbetet har vi i Botkyrka pekat ut sex utmaningar som är absolut avgörande för kommunens hållbara utveckling. För att göra rätt saker på rätt plats har vi också inlett arbetet med att översätta kommunens sex hållbarhetsutmaningar till ett områdesperspektiv.

Sex avgörande utmaningar

Ett hållbart Botkyrka innebär samhällsutveckling i ett helhetsperspektiv. Kommunen anslöt sig 2004 till deklARATIONEN Ålborg+10, som innehåller åtaganden utformade för hur städer och kommuner i Europa ska utvecklas på ett hållbart sätt. I ”Ett hållbart Botkyrka” har kommunen formulerat sex avgörande utmaningar att hantera i ett generationsperspektiv.

Inom sex områden måste en nuvarande svag eller dålig utveckling först bromsas och sedan vändas till en hållbar utveckling. Den generation som föds nu måste kunna växa upp i ett Botkyrka som kännetecknas av att:

- Botkyrkaborna har arbete
- Botkyrkaborna känner sig hemma
- Botkyrka har de bästa skolorna
- Botkyrka bidrar inte till klimatförändringarna
- Botkyrkaborna är friska och mår bra
- Botkyrkaborna har förtroende för varandra och för demokratin

Genom ”Ett hållbart Botkyrka” har Botkyrka visat vägen för andra kommuner och städer i Europa genom att vara först med att koncentrerat formulera sina långsiktiga åtaganden och översätta dem till styrande mål i flerårsplaneringen.

Botkyrkaborna har arbete

Den lokala arbetsmarknaden behöver förbättras med fler arbetstillfällen. Botkyrkaborna behöver också bli bättre rustade för att klara kraven på arbetsmarknaden. Den kompetens som Botkyrkas mångkulturella befolkning har behöver utnyttjas bättre om Stockholmsregionen även fortsättningsvis ska klara den internationella konkurrensen.

Kommunen behöver i samverkan med näringslivet klara av att söka upp arbetssökande kvinnor och män, svara för kompetensutveckling och validering av kunskap och kompetens, utveckla företagens för- måga och förutsättningar för en bredare rekrytering och slutligen sammankoppla arbetskraft med arbetsgivare.

Botkyrkaborna känner sig hemma

Storstadsregionerna växer över hela världen och Stockholms- regionen är inget undantag. Våra bostadsområden är kommundelar i Botkyrka och samtidigt stadsdelar i Stockholmsregionen. För en bra utveckling behöver fler känna att det är bättre att bo i Botkyrka än på andra platser i storstaden.

Det innebär att vi i Botkyrka måste arbeta med bostadsområdenas attraktivitet. Eftersom nästan alla intressanta tillskott av bostäder styrs till redan attraktiva områden i regionen behöver vi också lyfta diskussionen och arbeta för att fler kommuner tar sitt ansvar i ett regionalt perspektiv.

Botkyrka har de bästa skolorna

Botkyrka är sedan länge en port till Sveriges huvudstadsregion och samtidigt en port till en av Europas konkurrenskraftigaste storstads- regioner. Skolorna i Botkyrka är bra och klarar sin uppgift bättre än förväntat, men ännu räcker inte detta för att fullt ut ge likvärdiga levnadsförutsättningar för olika grupper av flickor och pojkar. Boendesegregation i kombination med ökad valfrihet och profile- ring har lett till ökad uppdelning mellan resursstarka och resurs- svaga elever.

I Botkyrka måste skolorna bli bättre på att ta tillvara de kunskaper som nyinflyttade till kommunen redan har. Vi måste samtidigt kunna utveckla elevernas svenska språk och fortsätta kunskaps- inhämtning på modersmålet.

Botkyrka bidrar inte till klimatförändringarna

Klimatförändringar har uppstått till följd av mänsklig påverkan. I första hand behöver utsläppen av koldioxid och andra växthusgaser minskas men vi behöver också förbereda oss på konsekvenser av de klimatförändringar som redan inletts.

Våren 2009 fattade kommunstyrelsen beslut om en ny klimat- strategi. I den riktas fokus de närmaste åren på att skapa en koldioxidneutral organisation. Att genomföra klimatstrategin kommer att kräva en beslutsam styrning av verksamheter inom nämnder och bolag i hela kommunkoncernen och dessutom ekonomiska resurser för omställning av bilpark med mera.

Botkyrkaborna är friska och mår bra

Vår hälsa har stor betydelse för förankring på arbetsmarknaden och för inkomster och ekonomiska resurser. Omvänt har brist på meningsfull sysselsättning, dålig ekonomi och utanförskap stor betydelse för hur vi mår både fysiskt och psykiskt. Många barn i Botkyrka växer upp under fattiga förhållanden.

Att arbeta för att barn och unga trots ekonomiskt svåra förhållanden får en bra uppväxt är därför en viktig uppgift. En av kommunens viktigaste uppgifter är att arbeta aktivt med att Botkyrkaborna har arbete. Dessutom behöver våra skolor ge unga en trygghet och goda förutsättningar att klara sig själva i framtiden. Vi måste också skapa framtidstro hos Botkyrkaborna.

Botkyrkaborna har förtroende för varandra och för demokratin

Botkyrka har växt fort och 60- och 70-talens extrema expansion sätter fortfarande spår i form av svagare sociala nätverk. För hållbar utveckling krävs det att många agerar tillsammans. Det behövs mer samarbete mellan medborgarna, mellan medborgarna och näringslivet, mellan medborgarna och kommunen och mellan kommunen och andra offentliga organ och näringsliv.

Kommunen med alla sina verksamheter har en nyckelroll och behöver bli bättre på att utnyttja sina verktyg för ökat deltagande för olika grupper av kvinnor och män och ökad samverkan. Diskrimineringen på bostadsmarknad och arbetsmarknad måste motarbetas. Våra stadsdelar behöver planeras i högre utsträckning tillsammans med medborgarna och med sikte på fler möten mellan människor.

Planeringsförutsättningar

Omvärldsanalys

I november varje år presenterar kommunledningsförvaltningen en omvärldsanalys. Syftet med analysen är att skapa en gemensam bild av de omvärldsförändringar som kommunen blir styrd av eller på ett eller annat sätt måste ta hänsyn till i sin planering. Genom att bevaka samhällsutvecklingen förbättras möjligheterna att fatta mer strategiskt långsiktiga beslut.

Med utgångspunkt från den genomförda omvärldsanalysen är medskicken kommunledningsförvaltningens samlade rekommendation inför flerårsplanen. I medskicken sammanfattar vi de viktigaste trenderna och deras konsekvenser för kommunen. Avsikten är att peka på de omvärldsfaktorer som kommunen främst behöver hantera i flerårsplan 2016-2019.

Svensk ekonomi och arbetsmarknad går bättre, men kommunens ekonomiska utveckling håller inte samma takt

Svensk ekonomi fortsätter uppåt, arbetsmarknaden förbättras gradvis och sysselsättningen ökar under flerårsplaneperioden. Men vi får räkna med en långsam uppgång och fortsatt hög arbetslöshet. Sysselsättningsökningen ger högre skatteintäkter, men de för kommunerna viktiga generella statsbidragen ökar inte eftersom statens ekonomiska utrymme är begränsat. Vi kan vänta oss fler riktade statliga satsningar med bidrag som ställer krav på givna motprestationer. Kommunernas ekonomiska förutsättningar släpar därför efter i uppgången och samma sak gäller för Botkyrka. Tuffa prioriteringar kommer att krävas i kommande flerårsplaner.

En större befolkning ökar behovet av kommunens verksamheter
Botkyrkas befolkning växer de kommande åren och barn, unga och äldre blir fler. Det betyder att kommunen behöver utöka driftsorganisationen och investera i nya lokaler och anläggningar. Växande befolkning innebär ökade intäkter, men skatteutjämningsystemet kompenserar inte fullt ut de ekonomiska effekterna av att medborgarna blir fler.

Förväntningarna på kommunens kärnverksamheter blir skarpare
De offentliga verksamheternas effektivitet kommer att vara i fortsatt fokus. Inom flera områden ställs krav på att verksamheterna blir bättre och medborgarna förväntar sig också en högre kvalitet. Det omfattar också upprustning av kommunens äldre lokaler och anläggningar. Staten ökar sin detaljstyrning med riktade satsningar där flera siktar på högre personaltäthet. Förenklat uttryckt behöver kommunen hantera ökade krav på verksamheterna från medborgarna utan att kunna tillföra mer pengar. Det skärper kraven på att använda de resurser vi redan har mer effektivt och på ett sätt som möter medborgarnas perspektiv på verksamheterna.

Sammanhållningen inom Botkyrka minskar och förtroendet för kommunen sätts på hårdare prov
Oro och katastrofer ute i världen bidrar till motsättningar också i Botkyrka. Även den hårdare debatten om invandring och extrema

grupperns aktiviteter ökar risken för konflikter i lokalsamhället. Bostadsmarknadens sätt att fungera i storstadsområdet fortsätter att skapa ekonomiska och sociala skillnader mellan bostadsområden i hela regionen, men stärker samtidigt identitet och samhörighet inom stadsdelarna. Vi får räkna med att förtroendet för kommunen som samhällsinstitution och sammanhållande kraft sätts på allt hårdare prov de kommande åren.

Framtidens Botkyrka är en inspirerande plats full av möjligheter

Vår vision är en beskrivning av en önskad framtid. Syftet med en vision är att ge energi, handlingskraft och vägleda oss när vi fattar beslut om vår framtida utveckling. Våra långsiktiga strategier och mål för flerårsplanepérioden syftar till att uppnå Botkyrkas vision: *”Framtidens Botkyrka är en inspirerande plats full av möjligheter. Genom kontraster, kreativitet och nyfikenhet skapar vi de bästa förutsättningarna för en hållbar framtid.”*

Ett starkt varumärke

Ett starkt varumärke bidrar till att skapa ett attraktivt Botkyrka. Varumärket ska också skapa stolthet, samhörighet och en tydlig profil. Vårt varumärke bygger på medborgarnas, näringslivets och medarbetarnas berättelser och drömmar om Botkyrka.

Botkyrka vill uppfattas som en kreativ upplevelsekommun med fokus på kultur, natur och idrott och som en hållbar boendekommun med närhet till naturen. En plats och organisation som lever upp till devisen ”långt ifrån lagom” – som betyder att vi är en kontrastrikt och kreativ mötesplats.

Långt ifrån lagom – en kontrastrikt och kreativ mötesplats

Det är viktigt för oss att definiera vad vår devis, långt ifrån lagom, står för. Vi sammanfattar vår definition i tre ord, en kontrastrikt, kreativ mötesplats, men den längre beskrivningen låter så här: ”Botkyrka kännetecknas av mängder av kontraster. Här finns allt från täta förortscentrum, vackra boendemiljöer med intressant arkitektur, till landsbygd med vacker natur med skog, ängar, sjöar och havskust. Här frodas entreprenörskap, små företag blandas med internationella storföretag. Här talas över 100 språk.

I Botkyrka är vi kreativa och stimulerar nyfikenhet. Botkyrka är en inspirerande och nytänkande kommun med breda och unika kultur- och upplevelsesatsningar. Här finns stolthet, ungdomlighet, eldsjäl och kraft.

I Botkyrka uppstår intressanta och oväntade möten. I Botkyrka möts olika internationella perspektiv, kulturer, språk och religioner på ett spännande sätt.”

Vår arbetsplats ska vara öppen, orädd och energisk

Internt har vi ledorden öppen, orädd och energisk som ska präglade vårt dagliga arbete och vår kultur på jobbet. Så här förklarar vi våra ledord:

- I Botkyrka har vi medborgarnas fokus – vi erbjuder god service och ett gott bemötande.
- I Botkyrka är vi öppna - vi samarbetar och bjuder in till dialog och är öppna för förändringar.
- I Botkyrka är vi orädda – vi är kreativa och har mod att pröva nya idéer.
- I Botkyrka är vi energiska – vi har kraft och kompetens att nå våra mål och visa resultat.

Våra mål för Botkyrka under flerårsplaneperioden

Hållbarhetsperspektivet ska avspeglas i kommunens alla verksamheter och därmed vara styrande för kommunen. En långsiktigt hållbar utveckling kräver att alla beslut tar hänsyn till såväl sociala behov som miljömässiga och ekonomiska förutsättningar. Verksamheten ska bidra till att förverkliga de sex hållbarhetsutmaningarna i dokumentet ”Ett hållbart Botkyrka”.

Flerårsplanens ambitioner och mål för Botkyrka som plats och samhälle utgår från sex målområden:

- Medborgarnas Botkyrka,
- Framtidens jobb,
- Välfärd med kvalitet för alla,
- Grön stad i rörelse,
- Kultur och kreativitet ger kraft
- En effektiv och kreativ kommunal organisation.

Inom respektive målområde anges ett antal mål samt indikatorer. I uppföljningen ska samtliga individbaserade indikatorer anges per kommunedel med kön som övergripande indelningsgrund.

Nämnderna ska i sina ettårsplaner ange hur de bidrar till att uppnå flerårsplanens mål genom att ange sina åtaganden gentemot de angivna målen och indikatorerna. De ska även ange sina egna nämndmål kopplade till flerårsplanens mål.

Kommunens verksamheter kan inte ses isolerade från varandra. De måste samverka och förstärka varandra. Samtliga de mål som flerårsplanen ställer upp syftar till att förverkliga Botkyrka kommuns vision.

Målområde - Medborgarnas Botkyrka

Demokratin är grunden och utgångspunkten för all kommunal verksamhet. Kommunen är medborgarnas verktyg för att ta ett gemensamt ansvar för gemensamma angelägenheter i lokalsamhället. Engagerade, informerade och aktiva kommuninvånare, med lika rättigheter och möjligheter att bidra till samhällsbygget, är en förutsättning för en långsiktigt hållbar utveckling.

Men skillnaderna i inflytande och levnadsvillkor är stora och diskriminering inskränker människors rättigheter. Det begränsar demokratin. Därför är det ett centralt kommunalt uppdrag att verka för jämlikhet, jämställdhet mellan kvinnor och män och lika rättigheter och möjligheter för alla.

Den representativa demokratin lägger ytterst den politiska makten i folkets händer. Genom sitt deltagande i valen tar medborgarna ansvar för sitt samhälle. Därför är ett högt valdeltagande både en mätare av demokratin förankring och ett värde i sig självt. Men den representativa demokratin kräver också ett ständigt pågående offentligt samtal och ett myller av arenor för dialog och påverkan på samhällsutvecklingen. Genom kultur, föreningsliv och folkbildning hålls demokratin levande.

Botkyrka är ett interkulturellt samhälle rikt på erfarenheter och kunskaper. Vår kulturella och språkliga mångfald är en oerhörd tillgång i en alltmer gränslös värld – en tillgång som bara delvis är utnyttjad. Det handlar om att skapa förutsättningar för att individer och grupper inte bara ska samexistera, utan också samspela för att nå gemensamma mål. Så kan vi skapa en positiv spiral som ger kommunens invånare ökad framtidstro, fler arbetstillfällen och bättre levnadsvillkor.

Mål 1. Botkyrkaborna är mer delaktiga i samhällsutvecklingen.

Indikatorer

- Andelen invånare som upplever att de kan vara med och påverka i kommunala frågor som intresserar dem
- Invånare som har vänner i en annan kommun

Mål 2. Botkyrkaborna har mer jämställda¹ och jämlika förutsättningar och möjligheter.

Indikatorer

- Invånare som upplever att de utsätts för diskriminering
- Ekonomisk utsatthet bland barn (Rädda barnen)
- Andel invånare som upplever att kommunens anställda ger dem ett bra bemötande

---

¹ I uppföljningen av samtliga individbaserade indikatorer redovisas per område med kön som övergripande indelingsgrund – ger sammantaget en bild av utvecklingen när det gäller jämställda och jämlika levnadsvillkor

- Uppmätt tillgänglighet till den fysiska miljön i de lokaler där kommunen bedriver verksamhet
- Andel mål och åtaganden med jämställdhetsperspektiv per nämnd, samt andel indikatorer och nyckeltal per nämnd som följs upp med kön som övergripande indelningsgrund

Mål 3. Botkyrkaborna är friskare och mår bättre

Indikatorer

- Ohälsotalet
- Självskattad hälsa
- Livslängd

Berörda nämnder:

Målområde - Medborgarnas Botkyrka - samtliga

Mål 1 - samtliga

Mål 2 – samtliga

Mål 3 – samtliga

Målområde - Framtidens jobb

Botkyrka är en kommun som växer och utvecklas. Här finns språkkunskaper och internationella erfarenheter som är ovärderliga för näringslivet i en globaliserad ekonomi. Vi befinner oss i en expansiv storstadsregion med allt vad det innebär av dynamik och nytänkande, men också påfrestningar på människor och miljö.

Allas möjlighet till arbete och egen försörjning är avgörande för att åstadkomma en samhällsutveckling som kännetecknas av demokrati, social sammanhållning och långsiktig hållbarhet. Arbetslösheten måste pressas tillbaka.

Klimathotet och nödvändigheten av en långsiktigt hållbar samhällsutveckling ställer allt högre krav på energisnålt boende, klimatsmarta transporter och genomtänkt samhällsplanering. Det är investeringar som ger utveckling och arbetstillfällen. Botkyrka ska gå i spetsen och ge utrymme för grön teknik och gröna arbeten.

I den regionala kärnan Flemingsberg växer ett av norra Europas viktigaste centra för högre utbildning, medicinsk forskning och bioteknik fram. Botkyrka ska vara en aktiv partner i utvecklingsarbetet.

Botkyrkas strategiska satsning på de kreativa näringarna binder samman kultur, utbildning och näringsliv. Kreativitet och entreprenörskap skapar nya arbeten, nya möjligheter och nya tankar. Botkyrka ska vara en intressant plats för nya företag.

Mål 4. Fler Botkyrkabor kan försörja sig på eget arbete eller företagande.

Indikatorer

- Förvärvsfrekvensen i Botkyrka
- Sammanräknad förvärvsinkomst
- Andel ungdomar 16-24 år som arbetar eller studerar

Mål 5. Botkyrka attraherar fler företag, särskilt inom miljö, hälsa och kreativa näringar.

Indikatorer

- Antal tillkommande företag
- Antal arbetstillfällen i kommunen
- Antal företag inom berörda branscher
- Antal sysselsatta (dagbefolkning) inom berörda branscher
- Andel företag som uppger att de fått ett gott bemötande från kommunen

Berörda nämnder:

Målområde – Framtidens jobb - samtliga

Mål 4 - Kommunstyrelsen, Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden, socialnämnden.

Mål 5 – Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden, Upplev Botkyrka AB

Målområde - Välfärd med kvalitet för alla

Genom kommunen organiserar och betalar Botkyrkaborna en stor del av den gemensamma välfärden. Utbildning, fritidsverksamhet och kultur, vård, omsorg och social trygghet, samhällsplanering och miljöskydd, vägar och vatten osv. är nödvändiga delar av den samhällsservice som ett modernt samhälle kräver och medborgarna förväntar sig. Verksamheten ska organiseras så att vi når högsta möjliga kvalitet för alla och så att fördelningen styrs solidariskt av behoven.

Utbildning – från förskola, via grundskola och gymnasium till högskola och vuxenutbildning – är en mänsklig rättighet och en förutsättning för samhällsutvecklingen. Alla Botkyrkas barn och ungdomar har rätt att kräva en utbildning som ger dem de kunskaper och färdigheter de behöver och som ger dem valmöjligheter både vad gäller arbete och fortsatta studier.

Botkyrkabor av alla åldrar ska ha goda förutsättningar att med kultur, idrott, föreningsliv och samhällsengagemang ha ett aktivt och utvecklande liv. Våra medborgare ska ha möjlighet att kunna förverkliga sina drömmar och ambitioner oavsett ålder eller fysiska förutsättningar

Trygghet är att veta att det finns ett skyddsnät om något händer och att man får den hjälp man behöver när de egna krafterna avtar. Trygghet ger frihet och kraft att delta i samhällslivet fullt ut. Vi ska ha en vård och omsorg som utgår

från behoven och respekterar individen. Kommunen ska ge människor möjlighet att komma tillbaka till hälsa, arbete och ett gott liv.

Mål 6. Kunskapsresultaten förbättras och skillnader beroende på kön och social bakgrund minskar.

Indikatorer

- Andel av kommunens grundskoleungdomar med behörighet till gymnasieskolan
- Andel av kommunens gymnasieungdomar som fullföljt sin gymnasieutbildning vid 20 års ålder.
- Andel av kommunens gymnasieungdomar som övergått till högskolestudier inom 3 år.

Mål 7. Botkyrkas äldre lever ett mer aktivt liv och får den vård och omsorg de behöver.

Indikatorer

- Andel invånarna över 65 år som upplever att det är tryggt att åldras i Botkyrka
- Andel 80+ som klarar sig utan hemtjänst eller särskilt boende

Berörda nämnder:

Målområde – Välfärd med kvalitet för alla - samtliga

Mål 6 – Utbildningsnämnden, Kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden

Mål 7 – Kommunstyrelsen, Vård och omsorgsnämnden,

Samhällsbyggnadsnämnden, Tekniska nämnden, Kultur- och fritidsnämnden.

Målområde - Grön stad i rörelse

Botkyrka har goda förutsättningar att bygga den moderna, gröna staden där miljöer med boende, offentliga rum och verksamheter ger utrymme för kreativitet och utveckling samtidigt som våra naturområden värnas och görs tillgängliga för fler. En hållbar utveckling förutsätter rörelse och förändring. Attraktiva och tillgängliga offentliga miljöer bidrar till en bättre folkhälsa.

Vi måste säkra en ekologiskt hållbar utveckling som minskar miljöbelastningen och gynnar biologisk mångfald. Botkyrka ska bli fossilbränslefritt och klimatneutralt. Med den utgångspunkten ska vi utveckla levande stadsdelar och ge Botkyrkaborna förutsättningar att göra klimatsmarta val. Energisparande och hållbara transportsystem ska stimuleras.

Genom strategiska utvecklingsprogram i varje stadsdel, som innefattar såväl sociala som fysiska faktorer, engageras medborgarna i samhällsutvecklingen och kommundelarnas förutsättningar tas tillvara. Vi ska verka för en varierad struktur, såväl inom stadsdelarna som i kommunen som helhet, och för närmare kontakter mellan kommunens alla delar.

Mål 8. Fler företag och hushåll är fossilbränslefria och energieffektiva.

Indikatorer

- Utsläpp av koldioxid per invånare
- Totala elinköp i Botkyrka per invånare

Mål 9. I Botkyrka byggs fler attraktiva bostäder för ökad variation och mer levande stadsmiljöer.

Indikatorer

- Antal färdigställda nya bostäder i Botkyrka
- Andel invånare som uppger att de kan rekommendera en vän att flytta till sitt bostadsområde
- Andel invånare som upplever att det är tryggt i deras närområde

Berörda nämnder:

Målområde – Grön stad i rörelse - samtliga

Mål 8 – Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden

Mål 9 - Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden, Utbildningsnämnden, Kultur- och fritidsnämnden, Socialnämnden, Botkyrkabyggen

Målområde - Kultur och kreativitet ger kraft

Botkyrka ger kulturen utrymme. Kulturen är ett redskap för kreativitet, kommunikation och personlig utveckling. Kultur bidrar till att skapa identitet och hemkänsla. Den främjar demokrati och delaktighet, entreprenörskap och näringslivsutveckling. Den sociala ekonomin är ett viktigt verktyg.

Föreningslivet och folkbildningen spelar en särskilt viktig roll för utvecklandet av ett starkt, interkulturellt samhälle där alla invånares förmågor tas till vara. Att ge goda förutsättningar för kultur- och föreningslivet är därför en viktig kommunal uppgift.

Mål 10. Kommunen stimulerar kreativitet och entreprenörskap.

Indikatorer

- Andel invånare som upplever att kommunen satsar på kreativitet och entreprenörskap.

Mål 11: Fler Botkyrkabor har möjlighet att uppleva och skapa kultur.

Indikatorer

- Andel invånare som är nöjda med möjligheterna att ta del av kulturutbud och/ eller att själv vara med
- Andel invånare som deltagit i kulturaktiviteter i Botkyrka

Berörda nämnder:

Målområde – Kultur och kreativitet ger kraft - samtliga

Mål 10 – samtliga, exkl socialnämnden

Mål 11 – samtliga, exkl socialnämnden

Målområde - En effektiv och kreativ kommunal organisation

Kommunens förvaltningar och verksamheter är inga självändamål utan Botkyrkabornas redskap för att organisera sina gemensamma angelägenheter. Den kommunala verksamheten ska bedrivas effektivt så att vi på både kort och lång sikt uppnår bästa möjliga kvalitet med tillgängliga resurser. Resurser ska fördelas efter behov.

Kommunen ska vara en föredömlig arbetsgivare som erbjuder goda villkor och tar tillvara personalens kunskaper och kreativitet. Organisation och metoder, grundade på vetenskap och beprövad erfarenhet, ska kontinuerligt kunna anpassas till samhällsutvecklingen och förändrade uppgifter. Kommunen ska erbjuda heltidsanställning till alla som önskar det. Antalet timanställningar och andra visstidsanställningar ska minimeras.

För att behålla handlingsfriheten är det nödvändigt att kommunens ekonomi är stabil, under kontroll och långsiktigt balanserad.

Kommuninvånarna ska få ett bra bemötande i kontakten med de anställda i kommunen. Alla ska bemötas med respekt, få sakkunnig information, stöd och hjälp. Ingen ska särbehandlas eller diskrimineras.

För att vi ska kunna fullgöra våra uppgifter på ett bra sätt måste kommunens anställda i allmänhet och cheferna i synnerhet, spegla befolkningssammansättningen.

Mål 12: Effektiv organisation med ökad kvalitet och rätt kompetens.

Indikatorer

- Andel invånare som anser att kommunens anställda ger dem bra bemötande
- Anställda upplever att de har inflytande över sitt arbete
- Sjukfrånvaro för kommunens anställda

- Andel chefer med utländsk bakgrund
- Andel deltidsanställda som önskar arbeta heltid
- Andel medarbetare som har tillsvidareanställning
- Resultat av skatteintäkterna

Mål 13. Klimatneutral kommunal organisation senast 2020

Indikatorer

- Kommunens inköp av fossilbränsle
- Andel fordon för fossilbränslefria bränslen
- Bilpoolsandel av det totala antalet körda kilometer i tjänsten i kommunen
- Energiförbrukning per kvadratmeter i kommunens fastigheter och anläggningar

Berörda nämnder:

Målområde – En effektiv och kreativ kommunal organisation - samtliga

Mål 12 – samtliga

Mål 13 - samtliga

Ekonomisk plan 2016–2019

Beskrivningen av de ekonomiska förutsättningarna inför flerårsplaneperioden är i detta remissförslag mer kortfattad än normalt. Tanken är att istället lägga extra tonvikt i remissförslaget på beskrivningen av förslag som budgetberedningen särskilt önskar nämndernas synpunkter på, framförallt förslaget till ny resursfördelningsmodell. Dessutom innehåller förslaget betydande effektiviseringskrav, vilket det är viktigt att nämnderna beskriver konsekvenserna av.

Som vanligt finns förslag till driframar för nämnderna de två första åren av perioden. På längre sikt är de ekonomiska prognoserna mer att betrakta som framskrivningar. De sista två åren av perioden bör därför mer betraktas som räkneexempel vad gäller såväl kommunens resultat som utrymmet för nämndernas rammar. Däremot sträcker sig investeringsbudgeten över hela flerårsplaneperioden.

Utgångsläget – en lång period med starka resultat bröts 2014

Under åren 2010-2013 uppgick kommunens årliga resultat till 150-200 miljoner kronor. Det är mycket starka resultat som dessutom med marginal översteg genomsnittet för kommunsektorn, räknat i t.ex. kronor per invånare.

Under 2012 och 2013 erhöll alla kommuner stora återbetalningar av tidigare inbetalda premier från AFA Försäkring. Det är en viktig förklaring till de starka resultaten dessa år. För år 2013 tillkommer för Botkyrkas del mycket stora överskott för nämnderna. Årets resultat för Botkyrka 2013 uppgick till 194 miljoner.

Kommunens resultat uppgick förra året endast till 38 miljoner kronor. Det är ändå bättre än budgeterat, vilket förklaras av att nämnderna redovisar ett överskott på sammantaget ca 30 miljoner. Nämndernas överskott har ändå minskat med 34 miljoner jämfört med 2013 vilket är en förklaring till resultatförsämringen. En annan är att kommunerna inte erhållit en motsvarande återbetalning från AFA försäkring 2014. Andra specifika förklaringar för Botkyrka rör också intäktssidan. Förändringarna i det kommunala utjämningsystemet som genomfördes 2014 innebär minskade intäkter med 22,5 miljoner detta år. Nästan lika mycket minskar intäkterna från den särskilda kompensationen för snabb befolkningstillväxt till följd av att befolkningsökningen bromsade in under 2013.

Även det genomsnittliga resultatet för kommunsektorn försämrades 2014. Dock inte alls i samma omfattning som i Botkyrka. För första gången på många år redovisar kommunen 2014 ett resultat i kronor per invånare som är sämre än genomsnittet för övriga kommuner.

Låg skuldsättning, men stort upprustningsbehov

En viktig del av utgångsläget är den finansiella situationen. Trots att kommunen till skillnad från flera andra kommuner själv äger merparten av anläggningarna och verksamhetslokalerna är låneskulden låg, om man exkluderar vidareutlåningen till de kommunala

bolagen. Vid årsskiftet uppgick den del av upplåningen som avser den kommunala verksamheten till cirka 140 miljoner kronor. Det är en jämförelsevis låg upplåning.

Det är dock viktigt att påpeka att resultaten inte varit tillräckliga för att finansiera investeringarna med egna medel under senare år, trots mycket starka resultat. Genom de goda resultaten har upplåningen visserligen ökat mindre än befarat, men det är ändå så att investeringstakten inte har kunnat finansieras fullt ut av avskrivningar och årets resultat. Med andra ord innebär inte de starka resultaten att kommunen sparar i ladorna. Överskotten går till att finansiera kommunens investeringsutgifter.

Problemet är att vi nu står inför stora upprustningsbehov. Det akuta, icke planerade underhållet har de senaste två åren spräckt budgeten och uppgått till belopp som bara är marginellt mindre än det planerade underhållet. Det är en effekt av kommunens kraftiga utbyggnad under 70-talet. De äldre lokalerna och anläggningarna är i dåligt skick och underhållsinsatserna har historiskt varit otillräckliga. Det kommer under en tid att krävas stora reinvesteringar i kommunala verksamhetslokaler och anläggningar. Investeringsbudgeten i denna flerårsplan är därför rekordhög. Det är också den stora ekonomiska utmaningen för framtiden. Investeringar som vi inte kan finansiera med egna medel kommer att öka kommunens kapitalkostnader och tränga undan andra verksamhetsresurser, alldeles oavsett om vi i utgångsläget har låga skulder eller inte.

Intäkterna under flerårsplaneperioden – konjunkturförbättring, men ändå svag intäktsutveckling

2014 blev ett år där tillväxten tog lite bättre fart. BNP ökade med cirka 2 procent. Sysselsättningen ökade också i förhållandevis snabb takt. Men arbetslösheten har hittills bitit sig fast på en hög nivå eftersom antalet personer i arbetskraften också har ökat i nästan samma takt som sysselsättningen.

Under åren sedan finanskrisen har sysselsättningen utvecklats förvånansvärt bra i förhållande till produktionen (dvs BNP-utvecklingen). Utan denna utveckling hade situationen på arbetsmarknaden varit betydligt sämre. Men det finns också en baksida. Reviderade beräkningar från Statistiska centralbyrån, SCB, visar att produktiviteten i princip har varit oförändrad sedan 2007, dvs. sysselsättning och produktion har ökat i samma takt. Det är en mycket ovanlig utveckling som gör sysselsättningsutvecklingen framöver mycket svårbedömd. Det är inte osannolikt att tillväxten kan ta fart och produktionen öka utan någon större uppgång i sysselsättningen. Mot denna bakgrund kan SKL:s bedömning nedan anses vara ganska optimistiskt. Sysselsättningen bedöms öka i snabb takt även i år och nästa år, vilket också innebär att arbetslösheten sjunker kraftigt.

Tabell 1 Nyckeltal för svensk ekonomi, SKL febr (procentuell förändring)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
BNP	1,3	1,9	2,9	3,2	2,3	1,9
Sysselsättning, timmar	0,4	1,7	1,3	1,6	0,7	0,4
Öppen arbetslöshet, nivå	8,0	7,9	7,4	6,6	6,5	6,5
Timlön	2,5	2,8	3,0	3,2	3,4	3,5
Konsumentpriser, KPIX	0,5	0,2	0,4	1,4	1,7	1,9

Som framgår av tabell 1 väntas tillväxten ta ordentlig fart 2015. Även om det till en del förklaras av en bättre utveckling i vår omvärld är det framförallt en snabb ökning av hushållens konsumtion tillsammans med ökade investeringar som ligger bakom utvecklingen. Hushållens genomsnittliga sparkvot är rekordhög i ett historiskt perspektiv. En betydande del av årets inkomst sparas varje år, även om paradoxen är att hushållens skulder samtidigt ökar till följd av stigande bostadspriser. Men det finns ändå utrymme för en ökad konsumtion. Även det extrema ränteläget kan bidra till så väl ökad konsumtion som ökade investeringar.

Den förväntade sysselsättningsuppgången innebär också en snabbare skatteunderlagsökning från 2015. Effekten av sysselsättningsökningen på skatteunderlaget är dubbel. Dels ger sysselsättningen ökat skatteunderlag i sig, dels leder uppgången på arbetsmarknaden som framgår av tabell 1 till högre löneökningar. Det senare innebär även att lönerna för kommunanställda förväntas öka i snabbare takt, vilket reducerar den reala ökningen av skatteunderlaget.

Tabell 2 Skatteunderlagstillväxt 2013–2018, SKL febr (procentuell ökning)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Prognos febr 2015	3,4	3,2	5,1	5,1	4,5	4,3
Prognos april 2014	3,5	3,4	4,7	5,3	4,9	

År 2015 och 2016 är två år med stark tillväxt i kommunernas skatteintäkter och även 2017 och 2018 ökar skatteunderlaget i god takt. Skatteunderlaget ökar väsentligt snabbare än löne- och prisökningarna som framgår av tabell 1. Den samhällsekonomiska utvecklingen bidrar därför positivt till de ekonomiska förutsättningarna de närmaste åren.

Men det finns också faktorer som motverkar den relativt gynnsamma utvecklingen av samhällsekonomin i SKL:s prognos:

- *Rekordstor befolkningsökning.* Förra året hade Sverige den största folkökning som någonsin uppmätts. Befolkningen ökade med ca 102 500 personer. Ökningen av skatteunderlag och skatteintäkter ska därför också räcka till verksamhet för den ökade befolkningen.
- *Oförändrade generella statsbidrag.* De generella statsbidragen utgör en så pass stor del av finansieringen att utvecklingen har stor betydelse för kommunernas

- ekonomiska förutsättningar. Oförändrade statsbidrag urholkar kommunernas intäkter när priser och löner stiger.
- *Förändringar i det kommunala utjämningsystemet.* 2014 infördes förändringar i det kommunala utjämningsystemet som missgynnar Botkyrka. Intäkterna minskar med ytterligare 22,5 miljoner 2015 och med ytterligare 14 miljoner 2016.

Svag ökning av verksamhetsutrymmet

Trots att tillväxten väntas ta fart ökar verksamhetsutrymmet med endast 59 respektive 50 miljoner kronor 2016 respektive 2017. Med verksamhetsutrymme menas hur mycket verksamheternas kostnader kan öka vid oförändrat resultat, utöver den kostnadsökning som följer av pris- och löneökningar. Ökar kostnaderna mer än utrymmet försämras resultatet, ökar kostnaderna mindre än utrymmet stärks istället resultatet. Dessutom är i utgångsläget det budgeterade resultatet för 2015 relativt svagt. Resultatet uppgår till 58 miljoner kronor, motsvarande 1,3 procent av skatter och generella statsbidrag.

De sista åren av perioden ska mer betraktas som räkneexempel. Men som framgår av tabell 3 finns det för närvarande inget som säger att vi befinner oss i en tillfällig ekonomisk svacka som innebär att vi kan skjuta nödvändiga anpassningar till det ekonomiska läget på framtiden.

Ökningen av verksamhetsutrymmet de närmaste åren är väsentligt mindre än den historiska ökningen av verksamhetens kostnader i kommunen. Orsaken är som framgått ovan att oförändrade generella statsbidrag till kommunsektorn urholkar intäkterna när priser och löner stiger, samt att kommunens intäkter från det kommunala utjämningsystemet till följd av förändringarna fortsätter att minska.

Tabell 3 Ökat verksamhetsutrymme 2016-2019 (mnkr) ²

	2016	2017	2018	2019
Ökade skatteintäkter	+163	+209	+213	+204
Pris- och löneökningar	-123	-140	-155	-155
Övrigt (avskrivningar, finansnetto m.m.)	+19	-19	-27	-16
Ökat verksamhetsutrymme	+59	+50	+31	+33

Under rubriken övrigt i tabellen återfinns bland annat en årlig minskning av utrymmet på cirka 20 miljoner per år som förklaras av ökade avskrivningar och försämrat finansnetto till följd av den höga investeringsnivån. Under 2016 ger dock posten övrigt ett delvis missvisande positivt bidrag till verksamhetsutrymmet. Det beror på

²Siffrorna i tabell 3 överensstämmer inte helt med resultaträkning och driftsammanställning. Det beror på att skatteväxlingen för övertagandet av viss lss-verksamhet inte är medräknad eftersom denna inte påverkar det egentliga utrymmet.

att jämförelsen görs mot ettårsplanen som byggde på regeringens förslag till budgetproposition inklusive höjda arbetsgivaravgifter. Vissa korrigeringar av interna poster har också gjorts utifrån bokslutet för 2014, bland annat avseende differensen mellan faktiska och kalkylerade arbetsgivaravgifter. Dessutom är prognosen för räntan på pensionskulden kraftigt sänkt för år 2016.

Verksamhetsutrymmets ökning är långt ifrån tillräcklig för att klara de behovsökningar som följer av framförallt befolkningsutvecklingen (se nedan). Det innebär att de ekonomiska förutsättningarna är fortsatt svåra. Om nämnderna ska ges rimlig kompensation för stigande löner och priser samt ökade volymer kommer det att krävas effektiviseringar för att inte resultatet ska försämrats.

Effekten av pris- och löneökningarna i tabellen ovan är baserade på SKL:s prognoser (se tabell 1) för löneökningarna på arbetsmarknaden i stort samt över prisökningarna (exkl. effekten av ränteförändringar - KPIX).

Befolkningsökningen har bromsat in, men fortsatt snabb behovstillväxt

Under 2014 ökade antalet invånare i Botkyrka med 1321 personer, motsvarande 1,5 procent, vilket är ungefär samma ökning som 2013. Ökningstakten har avtagit jämfört med åren 2011 och 2012. Dessa två år hade kommunen dock de två största befolkningsökningarna sedan slutet av 70-talet. Särskilt snabbt ökade befolkningen även förra året i de äldre åldersgrupperna och i grundskoleåldrarna.

I tabell 4 redovisas kommunens befolkningsprognos från i maj 2014. I prognosen beräknas befolkningen öka med cirka 1600 invånare per år under flerårsplaneperioden, dvs. i något snabbare takt än under 2014. Även under prognosperioden är det de äldre och grundskolebarnen som ökar i snabbast takt. Att det är just dessa åldersgrupper innebär också att behoven av skola och äldreomsorg fortsätter att öka i snabb takt.

I det förslag till ny resursfördelningsmodell som beskrivs nedan utgår uppräknigen av nämndernas ramar utifrån befolkningsutvecklingen i tabell 4. Inför fastställandet av flerårsplanen kommer en ny befolkningsprognos att tas fram som bygger på befolkningsutfallet vid årsskiftet. Detta kan innebära vissa korrigeringar av prognosen.

Tabell 4 Befolkningsprognos 2014-2019

Ålder	2014	2015	2016	2017	2018	2019
0	1 295	1 325	1 345	1 365	1 385	1 400
1–5	6 415	6 535	6 615	6 795	6 910	7 035
6–15	11 520	11 890	12 190	12 435	12 690	12 895
16–18	3 340	3 295	3 385	3 420	3 565	3 680
19–64	54 470	55 315	56 125	56 985	57 860	58 790
65–79	9 715	9 940	10 080	10 220	10 260	10 345
80–w	2 400	2 475	2 565	2 675	2 820	2 960
Summa	89 155	90 765	92 315	93 890	95 490	97 105

För prognosen över kommunens intäkter från inkomstskatt och statsbidrag är befolkningsökningen central. I denna prognos har vi valt att räkna med en ökning på 1200 personer per år, d.v.s något mindre än i befolkningsprognosen ovan. Antagandet görs för att minska risken för nedjusteringar av intäkterna inför ettårsplanen. Men det är alltså inte helt konsekvent med befolkningsprognosen ovan.

Nämndernas ramar – ny resursfördelningsmodell från 2016

Fullmäktiges beslut om nämndernas ekonomiska ramar är ett av de allra mest centrala politiska besluten. Det utgår från en rad överväganden kring verksamheternas behov, utvecklingen i omvärlden och kommunens prioriteringar för framtiden. I denna flerårsplaneremiss tar rambesluten sin utgångspunkt i ett förslag till ny resursfördelningsmodell. Det är av stor vikt att nämnderna lämnar synpunkter på detta förslag i sina remissvar. Nedan framgår några frågor som budgetberedningen särskilt önskar svar på från nämnderna.

Detaljerade beräkningar per nämnd framgår av bilaga. Förvaltningarna har också fått beräkningarna i excel för att bättre kunna följa och kontrollera beräkningarna.

Syfte och avgränsningar

Syftet med en resursfördelningsmodell är att objektivt försöka jämföra förutsättningarna i förhållande till föregående års budget. Hur mycket mer eller mindre resurser krävs för att verksamheten på grund av framförallt befolkningsförändringar ska ha samma förutsättningar som föregående år? Det ger ett utgångsläge inför ställningstaganden om ett verksamhetsområde bör ha mer eller mindre resurser (per brukare) än föregående år.

En resursfördelningsmodell är ett underlag för det politiska beslutet om nämndernas ramar. Det ersätter på inget sätt de politiska avvägningarna. En tydlig och accepterad resursfördelningsmodell kan istället bidra till att tydliggöra vad som är de politiska prioriteringarna i ramtilldelningen. Ett starkt motiv för en resursfördelningsmodell är transparens. Även medborgarna bör ha en möjlighet att ta del av hur och på vilka grunder resurserna fördelas i kommunen. Det blir även en tydligare koppling mellan invånare/brukare och verksamhetens resurser, vilket ökar fokus på medborgarna istället för på den kommunala organisationen. En resursfördelningsmodell kan även bidra till en mindre detaljfokuserad ramdiskussion och istället ge mer utrymme för långsiktiga och strategiska överväganden.

Individuella och kollektiva tjänster

Kommunala tjänster kan grovt delas in i individuella och kollektiva tjänster. Individuella tjänster är tjänster som bara en person åt gången kan konsumera. Skola, vård och omsorg betraktas som individuella tjänster. Kollektiva tjänster kan däremot konsumeras av en person utan att nyttan begränsas för andra. I praktiken är det inte

riktigt så enkelt. Exempel på kollektiva tjänster är vägar, bibliotek och administration. Även för kollektiva tjänster finns begränsningar och därmed behov av ökade resurser om allt för många konsumerar dessa tjänster. Till sist blir det helt enkelt för trångt på befintliga vägar.

Resursfördelningsmodellen bygger på befolkningsutvecklingen. Men befolkningsutvecklingen föreslås få olika genomslag för individuella och kollektiva tjänster. För individuella tjänster föreslås befolkningsutvecklingen få fullt genomslag i beräkningen. Kopplingen mellan fler barn i skolan eller fler äldre i äldreomsorgen och behovet av resurser är stark. För kollektiva tjänster är kopplingen mellan fler invånare och resursbehoven inte lika direkta och framförallt mer långsiktiga. En kommun med stor befolkning har visserligen högre kostnader för vägar, bibliotek och administration än en kommun med en liten befolkning. Men det är i normalfallet rimligt att räkna med ett mer begränsat genomslag på kostnaderna av befolkningsutvecklingen. I förslaget har vi därför räknat med att befolkningsutvecklingen slår igenom till 50 procent.

De individuella tjänsterna har olika karaktär. Alla barn ska gå i skolan och hur befolkningsutvecklingen påverkar behoven av kommunens skolverksamhet är därför ganska uppenbart. Även för äldreomsorg går det relativt bra att förutsäga behovsutvecklingen utifrån utvecklingen av antalet äldre, trots att det inte ens är en majoritet av de allra äldsta som har kommunal äldreomsorg. Däremot riktar sig t.ex. verksamhet för funktionsnedsatta eller barn- och ungdomsvård inom socialtjänsten till en begränsad del av befolkningen. Befolkningsutvecklingen har betydelse för behoven, men även andra faktorer spelar in. Modellens förslag om att skriva fram även dessa verksamheter med befolkningsutvecklingen innebär ett antagande om att oförändrad andel av relevant åldersgrupp tar del av verksamheten. Över tid är det därför särskilt viktigt att följa utvecklingen inom dessa områden.

Modellen i korthet

Nästan alla kommunens verksamheter föreslås ingå i den nya fördelningsmodellen. De nämnder som till största delen har verksamheter som bedöms vara individuella tjänster är arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden, utbildningsnämnden, socialnämnden och vård- och omsorgsnämnden. Inom socialnämnden bedöms öppen förskola vara en kollektiv tjänst. Inom socialnämnden kommer dessutom ekonomiskt bistånd att hanteras i särskild ordning då det främst är andra faktorer som påverkar kostnadsutvecklingen. De nämnder som har verksamheter som i huvudsak bedöms vara kollektiva tjänster är kommunstyrelsen, samhällsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden samt kultur- och fritidsnämnden.

För samtliga nämnder hanteras nämndkostnader och gemensamma verksamheter, till exempel administration, som kollektiva tjänster. För samtliga kollektiva tjänster föreslås effekterna av befolkningsförändringen bara få slå igenom till 50 procent. För de individuella tjänsterna slår effekterna igenom fullt ut.

Den föreslagna resursfördelningsmodellen utgår från respektive nämnds budgetram 2015. De prioriteringar som kommunfullmäktige hittills har gjort i budgeten ligger därmed fast.

De två grundstenar som fördelningsmodellen bygger på är budget 2015 samt en kommungemensam befolkningsprognos.

Respektive nämnds budgetram 2015 delas in i delverksamheter. Till varje delverksamhet kopplas sedan en åldersgrupp som till övervägande del representerar de invånare som konsumerar verksamhetens tjänster. Det kan finnas invånare som använder sig av en verksamhet som både är yngre och äldre än den angivna åldersgruppen. Kostnaden för dessa invånare finns dock med i nämndens totala budget för 2015 och ingår därmed i basen även åren framåt.

Ett exempel är äldreomsorg där modellen bygger på tre åldersgrupper över 65 år. Det finns idag kommuninvånare som är yngre än 65 år och som får insatser inom äldreomsorgen. Kostnaden för dessa invånare ingår i vård- och omsorgsnämndens budget 2015 som fördelas efter antalet invånare i åldersgrupperna över 65 år. Så länge andelen invånare yngre än 65 år som har insatser inte ökar i förhållande till antalet invånare över 65 år så får nämnden medel för dessa invånare även i den nya modellen.

Nedan redovisas ett exempel på hur resursfördelningsmodellen är uppbyggd.

Nämnd: Utbildningsnämnden

Basår 2015

Invånare	Åldersgrupp	Antal
	1-5 år	6 475
	6-10 år	6 075
	7-12 år	7 133

Budget, tkr	KF Bu-ram	Justeringar	Just. Bu-ram
Förskola 1-5 år	-618 641		-618 641
Fritidshem 6-10 år	-63 789		-63 789
Grundskola 7-12 år	-55 205		-55 205

Budget per invånare, kr

Förskola 1-5 år	-95 543,01	-95 543,01
Fritidshem 6-10 år	-10 500,25	-10 500,25
Grundskola 7-12 år	-91 436,84	-91 436,84

Genom att dela budgeten för en verksamhet med antalet invånare i aktuell åldersgrupp får man fram budget i kronor per invånare för 2015.

Underlag till flerårsplan

Invånare		2016	2017	2018	2019
	1-5 år	6 575	6 705	6 853	6 973
	6-10 år	6 228	6 328	6 420	6 535
	7-12 år	7 300	7 455	7 593	7 698
Volymökning/-minskning		2016	2017	2018	2019
	1-5 år	100	130	148	120
	6-10 år	153	100	92	115
	7-12 år	167	155	138	105
Budget	Effekt av befolkn. förändr	2016	2017	2018	2019
	1-5 år	-9 554	-12 421	-14 140	-11 465
	6-10 år	-1 607	-1 050	-966	-1 208
	7-12 år	-15 270	-14 173	-12 618	-9 601

Förslag till budgetjustering beräknas genom att ta befolknings-/volymförändringen aktuellt år multiplicerat med budget per invånare 2015 i aktuell åldersgrupp. Är det en verksamhet som bedöms som kollektiv tjänst slår effekten igenom till 50 procent.

Exempel 1-5 år 2016: 100 invånare*95 543,01 kr = 9 554 tkr.
Summan kommer att räknas upp för pris- och löneökningar.

Utfall av modellen

Nedan redovisas en sammanställning på hur befolkningsförändringen påverkar respektive nämnds budgetram för åren 2016-2019. Beräkningarna är i 2015 års budgetnivå. Volymberäkningarna kommer att räknas upp för pris- och löneökningar. Vi kommer att använda Sveriges Kommuner och Landstings kommunala prisindex som är 2,7 procent 2016 vilket motsvarar cirka 2,5 miljoner kronor per år.

Sammanställning av volymberäkning som underlag till flerårsplan 2016-2019				
2015 års budgetnivå				
(tkr)	2016	2017	2018	2019
Kommunstyrelsen	-2 364	-2 402	-2 441	-2 464
Samhällsbyggnadsnämnden	-1 262	-1 282	-1 303	-1 315
Tekniska nämnden				
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-106	-125	-144	-160
Kultur- och fritidsnämnden	-2 228	-2 093	-2 375	-2 532
Arbetsmarknads- och vuxen- utbildningsnämnden	-3 257	-3 262	-3 672	-3 777
Utbildningsnämnden	-46 514	-49 217	-51 108	-48 915

Socialnämnden	-6 183	-6 597	-6 809	-6 767
Vård- och omsorgsnämnden	-22 875	-22 513	-27 929	-27 194
Kommunens revisorer				
Summa volymer	-84 790	-87 491	-95 781	-93 122

Beräkning per nämnd finns i bilaga.

Modellen ska ses som ett underlag för att räkna fram effekter av befolkningsförändringen för respektive nämnd. Nämnderna kommer att få en budgetram (netto) från kommunfullmäktige. Nämnderna ansvarar för fördelning av budget till respektive verksamhet och har rätt att omfördela resurser mellan verksamheterna.

Det är viktigt att tydliggöra att en resursfördelningsmodell bara är ett underlag inför det politiska beslutet om nämndernas ramar. För att tydliggöra politikens roll ska inte politiska prioriteringar ingå i en resursfördelningsmodell.

Medskick till nämndernas remissvar

Utifrån förslaget till ny resursfördelningsmodell önskar budgetberedningen särskilt nämndens återkoppling kring dessa frågor:

-Är det rätt åldersgrupper som har använts?

-Finns det andra faktorer som har stor påverkan på en verksamhet och som bör finnas med i resursfördelningsmodellen?

-Finns det någon verksamhet där utvecklingen är så svårbedömd att nämnden anser att den bör hanteras utanför resursfördelningsmodellen?

-Anser utbildningsnämnden att det bör ske en avräkning utifrån den faktiska befolkningsutvecklingen vad gäller barn och ungdomar i förskole- och skolåldern?

Övriga ramjusteringar 2016 och 2017

Utöver ramförändringar utifrån resursfördelningsmodellen innehåller remissförslaget vissa andra ramjusteringar som följer av tidigare fattade beslut, framförallt vad gäller investeringar. Dessa framgår av nämndavsnitten i denna flerårsplan. Remissförslaget innehåller inga ambitionshöjningar eller andra politiska prioriteringar. Däremot medför de ekonomiska förutsättningarna effektiviseringskrav (se nedan).

Sammantaget uppgår dessa övriga ramjusteringar till 26,7 miljoner 2016 och 31,9 miljoner 2017. Merparten, 20 miljoner per år, utgörs av ökade lokalkostnader för utbildningsnämnden mot bakgrund av omfattande reinvesteringar i framförallt äldre förskolor. Beloppet är schablonmässigt beräknat och läggs till kommunstyrelsens förfogande. Nämnden får begära medel från kommunstyrelsen när de

renoverade lokalerna tas i bruk och hyreskostnaden ökar. Den ökade hyreskostnaden ska dock reduceras utifrån en bedömning av minskade energikostnader.

Bland övriga ramjusteringar återfinns bland annat kompensation till kultur- och fritidsnämnden 2017 för kostnadsökningar till följd av Tullinge idéhus och Tumba bibliotek.

Fortsatta effektiviseringar nödvändiga för att upprätthålla resultatnivån

Summan av de befolkningsbaserade ramökningarna i resursfördelningsmodellen och övriga ramjusteringar ovan uppgår till 112 miljoner kronor 2016 och 120 miljoner 2017. Det är väsentligt mer än det verksamhetsutrymme som redovisats ovan. Det krävs därför effektiviseringskrav om inte resultatet ska försämrats dramatiskt. Det finns inte heller längre något särskilt utrymme för lägre resultat eftersom resultatnivån redan i utgångsläget, dvs. i ettårsplanen för 2015, är relativt låg.

I beräkningarna har vi schablonmässigt utgått från ett balanskravsresultat på 50 miljoner kronor varje år. Det innebär ändå ett något lägre resultat än 2015, vilket mildrar effektiviseringskravet 2016. I beräkningarna har effektiviseringskravet i detta remissförslag fördelats lika på nämnderna utifrån storleken på ramen. År 2016 uppgår kravet till 46 miljoner, motsvarande ca 1 procent av ramen. År 2017 uppgår effektiviseringskravet till 72 miljoner. Nämnderna ska i sina remissvar beskriva konsekvenserna av effektiviseringskraven för sin verksamhet.

Det är också viktigt att framhålla den osäkerhet som fortfarande råder kring statens budget. Förhoppningsvis klarnar bilden i samband med årets vårproposition. Det kan innebära visa förändringar av de ekonomiska förutsättningarna 2016, även om det troligen främst berör riktade statsbidrag till verksamheten.

Tabell 5 Kommunens resultat mm 2016-2019 (mnkr)

	2016	2017	2018	2019
Budgeterat resultat föregående år	58	50	50	50
Verksamhetsutrymme	+59	+50	+31	+33
Resursfördelningsmodell	-85	-88	-95	-96
Övrigt	-27	-32	?	?
Effektiviseringskrav	+46	+72	+64	+63
Resultatförändring	-8	0	0	0
Balanskravsresultat, 50 mnkr	50	50	50	50

Även om det ligger långt fram i tiden är situationen med nuvarande förutsättningar för de sista två åren av perioden ännu något tuffare än för 2016 och 2017.

God ekonomisk hushållning – varför räcker det inte med ett nollresultat?

Det kommunala balanskravet innebär att kommunerna måste budgetera och också nå ett positivt ekonomiskt resultat. Lagstiftningen innehåller också skrivningar om att en kommun ska ha god ekonomisk hushållning vilket i praktiken innebär väsentligt högre resultatkrav. God ekonomisk hushållning kan beskrivas som att varje generation ska finansiera den kommunala verksamhet som de beslutar om och tar del av. Finansieringen ska således inte skjutas på framtiden.

Som grovt riktmärke brukar det anges att ett resultat motsvarande två procent av kommunens intäkter av skatter och statsbidrag är förenligt med god ekonomisk hushållning. Det brukar dock också framhållas att god ekonomisk hushållning kan innebära olika resultatnivåer i olika kommuner. Avgörande betydelse för behovet av ett positivt resultat är kommunens investeringsbehov och möjligheten till egenfinansiering av investeringarna. Det är således det långsiktiga investeringsbehovet för den skattefinansierade kommunala verksamheten som vi bör ta hänsyn till när vi diskuterar vad som är en långsiktigt hållbar resultatnivå för Botkyrka kommun.

Finansiella mål för flerårsplanperioden

Som beskrivits ovan behövs ett finansiellt mål för det årliga ekonomiska resultatet som tar hänsyn till kommunens investeringsbehov. Ju mer investeringar desto högre resultatmål. I nuvarande flerårsplan är resultatmålet uttryckt som att vi under perioden ska sträva efter att nå ett resultat som ligger mellan 2 och 3 procent av kommunens skatteintäkter. Detta är en bedömning som vi för framtiden behöver analysera ytterligare genom en mer långsiktig bild av kommunens upprustnings- och nyinvesteringsbehov. Utöver resultatmålet bör även något eller några ytterligare mål läggas fast kopplade till investeringar och kommunens upplåning.

De finansiella målen bör ha ett långsiktigt perspektiv kopplat till god ekonomisk hushållning. Det är inte orimligt att låta t.ex. resultatmålen variera mellan åren eftersom de ekonomiska förutsättningarna ser olika ut olika år. Att vara allt för rigid med att varje år uppnå ett visst resultat kan innebära onödigt ryckiga förutsättningar för verksamheterna. Det är åtminstone i teorin bättre om resultaten överstiger det långsiktiga målet under goda år och att resultaten tillåts vara lägre än målet under år med sämre ekonomiska förutsättningar. Problemet är dock att man inte alltid vet vad som är ett bra eller dåligt år i ett längre perspektiv. Det kan också vara svårt att budgetera stora överskott i goda tider.

Som framgick av tabell 5 är det ekonomiska läget tufft de närmaste åren. Det skulle krävas mycket stora effektiviseringskrav på nämnderna för att nå resultatnivåer mellan 2 och 3 procent. Mot den

bakgrunden har resultatmålet för 2016 och 2017 fastställts till *1,1 respektive 1,0 procent av intäkterna från skatter och statsbidrag, motsvarande 50 miljoner kronor för respektive år.*

Det är en resultatnivå som inte är långsiktigt hållbar mot bakgrund av den höga investeringsnivån. Eventuella förbättringar av de ekonomiska förutsättningarna inför 2016 och 2017 måste därför i största möjliga utsträckning användas för att stärka det ekonomiska resultatet.

År 2018 och 2019 har vi räknat med oförändrad resultatnivå, räknat i procent av skatter och statsbidrag. Även om dessa år i nuläget främst ska betraktas som räkneexempel behöver vi utgå från ett resultat för att kunna uppskatta upplåningsbehovet för perioden (se nedan).

Självfinansieringsgraden av kommunens investeringar bör under flerårsplanperioden sammantaget uppgå till minst 50 procent.

Låga resultat medverkar till ökad upplåning

Utrymmet för hur mycket investeringar som kan finansieras utan ökad upplåning bestäms av storleken på årets avskrivningar och resultatet. Långsiktigt bör en kommun sträva efter att investeringarna finansieras med egna medel. Att under en lång period kontinuerligt öka låneskulden är inte ekonomiskt hållbart. Under särskilt investeringstunga perioder kan det vara rimligt att en del av finansieringen sker via ökad upplåning. Detta förutsätter dock att det finns möjligheter att öka kostnaderna för räntor och avskrivningar på bekostnad av övriga driftkostnader. Annars kan kommunen hamna i en ond spiral med sjunkande resultat och som en konsekvens av detta ännu mindre utrymme för egenfinansiering av investeringar.

Vid det senaste årsskiftet uppgick kommunens egen låneskuld (totala lån minus vidareutlåning) endast till 140 miljoner kronor. Trots en relativt hög investeringsnivå under flera år har kommunen genom goda resultat under de senaste åren kunna hålla nere upplåningen.

Vi är nu inne i en period med historiskt mycket höga investeringsnivåer. Detta hänger samman med att vi har ett stort upprustningsbehov av våra lokaler som byggdes under kommunens starka expansion under 1970-talet. Dessutom växer befolkningen relativt snabbt, vilket förstärker behovet av kommunala investeringar. Ska vi förhindra att hamna i den onda spiral som vi beskrivit ovan behöver vi antingen hålla upp resultaten eller försöka begränsa investeringsambitionerna. I annat fall riskerar de ökade kostnaderna för räntor och avskrivningar att ta en allt större del av kommunens framtida verksamhetsutrymme.

Tabell 6 Utrymme för investeringar utan ökad upplåning 2016–2019 (mnkr)

	2016	2017	2018	2019
Avskrivningar	249	260	270	280
Beräknat resultat	50	50	50	50
Utrymme investeringar	299	310	320	330

Flerårsplanens driftbudget ger sammantaget ett utrymme för att finansiera investeringar på 1 260 miljoner kronor för åren 2016 till 2019 under förutsättning att resultatet uppgår till 50 miljoner per år.

Investeringsramar för 2016–2019

I investeringsplanen har vi i de flesta fall lagt ut större investeringar som enskilda objekt. Planen anger därmed ramarna för nämnderna för de olika investeringsobjekten. Men i vissa delar har nämnderna möjlighet att själva göra prioriteringar inom sin totalram. Det senare gäller framför allt tekniska nämnden och samhällsbyggnadsnämnden.

Tekniska förvaltningens inventering av fastighetsbeståndet har hittills i första hand omfattat förskolans lokaler. För att ha en beredskap för det omfattande upprustningsbehovet har 150 miljoner kronor per år avsatts åren 2016-2019.

Därutöver har ytterligare 100 miljoner per år avsatts för större investeringsbehov där det i vissa fall finns alternativa lösningar eller där investeringsbeloppen är oklara. Bland ”större investeringar” ryms Falkbergsskolan, Björkhagaskolan, Allegårdens upprustning, ny skola i Hallunda (Borg/Brunna) och kommunalhuset.

När det gäller Tumba äldreboende så planeras en upprustning och omstrukturering. Avsikten är att minska antalet platser på detta äldreboende och i stället bygga två nya äldreboenden som kan ersätta drygt 100 av nuvarande 165 boendeplatser. I samband med detta kommer också förutsättningarna för en ny finansieringsmodell att prövas som innebär att någon utomstående förvärvar nuvarande fastighet och även bygger de två nya boendena. Med hänsyn till att kommunen inte själv avser göra investeringen finns dessa objekt inte medtagna i investeringsplanen.

Rikstens skola nummer 2 finns 2017-2018 i flerårsplan. Rikstens förskola nummer 4 och 5 ligger 2016 respektive 2019.

Tabell 7 Investeringar 2016 -2019 (mnkr)

	2016	2017	2018	2019
Investeringar	706	737	619	521

Sammantaget uppgår de beräknade investeringarna i flerårsplanen till nästan 2,6 miljarder kronor. Dessutom uppgår 2015 års investeringsbudget till 950 miljoner. Detta är investeringsnivåer som kommunen inte har varit i närheten av tidigare. Det finns dessutom

anledning att tro att det kan tillkomma ytterligare behov av investeringsmedel under periodens sista år.

Upplåningen kommer att öka i snabb takt fram till 2019

Som tidigare påpekats har vi under de senaste åren haft en relativt hög nivå på kommunens investeringar. Trots att resultaten under dessa år legat över det långsiktiga målet om ett resultat mellan 2 och 3 procent, har detta inte räckt för att finansiera samtliga investeringar. Men fortfarande är kommunens skuldsättning låg.

Kommunens står nu inför en exceptionell period med mycket stora upprustningar av kommunens äldre fastighetsbestånd samtidigt som det också krävs nyinvesteringar i såväl förskolor och skolor som boenden. Inklusive årets investeringsbudget så uppgår investeringarna fram till och med 2019 till 3,5 miljarder kronor. Det innebär i genomsnitt 700 miljoner per år.

Tabell 8 Ökad upplåning (mnkr)

	2015	2016	2017	2018	2019
Investeringsutrymme	297	299	310	320	330
Investeringsbudget	950	706	737	619	521
Ökad upplåning	653	407	427	299	191

Under perioden 2015-2019 uppgår investeringsutrymmet, dvs. den del av investeringarna som kan finansieras med egna medel, till cirka 1,5 miljarder kronor. Det innebär ett upplåningsbehov för perioden på närmare 2 miljarder.

Det bör påpekas att investeringsbudgeten inte är en likviditetsbudget. Det vill säga att ett visst objekt återfinns i investeringsbudgeten för ett visst år innebär inte att alla utgifter alltid hamnar på detta år. Det finns stora eftersläpningar, inte minst eftersom många stora projekt är fleråriga. Det innebär att det finns förskjutningar vad gäller upplåningsbehovet, men det påverkar inte det faktum att kommunens låneskuld kommer att öka kraftigt och att det samma gäller avskrivningar och räntekostnader.

När det gäller de ökade räntekostnaderna ska också framhållas att en mindre del av dessa kommer att täckas genom ökade intäkter. Till exempel kommer avskrivningar och räntekostnader som uppstår med anledning av investeringar inom kommunens va-verksamhet att täckas genom va-avgifter. Detta gäller även till en del investeringar i olika typer av boenden och fastigheter där kommunen kan ta ut hyror från externa hyresgäster.

Resultaträkning

Miljoner kronor	Budget 2015	Förslag 2016	Beräkn 2017	Beräkn 2018	Beräkn 2019
Nämndernas verksamhet	-4 591,9	-4 785,6	-4 975,9	-5 162,2	-5371,3
Interna och gemensamma poster	300,1	334,9	335,9	328,9	328,9
Avskrivningar	-239,0	-249,0	-260,0	-270,0	-280,0
S:a verksamhetens nettokostnad	-4 530,8	4 699,7	-4 900,0	-5 103,3	-5301,2
Skattenetto	4 552,6	4 718,7	4 929,6	5 142,0	5 345,9
Finansiella kostnader	-68,5	-76,0	-91,0	-104,0	-114,0
Finansiella intäkter	80,0	81,0	82,0	83,0	84,0
Res. efter skatt och finansnetto	33,3	24,0	20,6	17,7	14,6
Pensionskostnader från avsättning	25,0	26,0	29,4	32,3	35,4
Balanskravsresultat	58,3	50,0	50,0	50,0	50,0
Utrymme för investeringar	297,3	299,0	310,0	320,0	330,0
Utlagd ökning driftkostnader	-196,6	-193,7	-190,3	-186,3	-187,9
Resultat i % av skatteintäkter	0,7	0,5	0,4	0,3	0,3
Balanskravsresultat i %	1,3	1,1	1,0	1,0	0,9
Resultat = 2,5 procent	113,8	118,0	123,2	128,6	133,6

Skatteintäcksberäkning

Miljoner kronor	Budget 2015	Förslag 2016	Beräkn 2017	Beräkn 2018	Beräkn 2019
Skatteintäkter	3 100,1	3 285,6	3 433,4	3 581,1	3 724,3
Slutavräkningar	14,4				
Inkomstutjämningsbidrag	1 030,4	1 085,2	1 152,8	1 227,5	1 305,3
Kostnadsutjämningsbidrag	177,5	188,9	197,3	206,3	215,4
Befolkningsförändringar	19,9	13,4	12,9	12,5	12,5
Införandebidrag	25,0				
Strukturbidrag	9,2	9,4	9,5	9,7	9,8
Regleringsbidrag/ avgift	16,2	-24,1	-47,2	-66,4	-92,8
Utjämningsbidrag LSS	32,5	31,7	32,1	32,6	33,1
Ny inkomstutjämningsbidrag		9,0	9,0	9,0	9,0
Skatteväxling LSS		3,3	3,3	3,3	3,3
Fastighetsavgift	127,4	126,4	126,4	126,4	126,4
Summa	4 552,6	4 718,7	4 929,6	5 141,7	5 345,9
Ökning per år		166,1	209,8	213,5	203,9

Driftsammandrag

Miljoner kronor	Budget 2015	Ram 2016				Summa 2016
		Löner/priser	Volym-uppräknning	Verksamh förändr	Effektivisering	
Kommunstyrelsen	-286,9	-7,8	-2,4	5,1	2,8	-289,2
Exploateringsverksamhet	10,0					10,0
Samhällsbyggnadsnämnd	-147,7	-3,2	-1,3	-0,8	1,5	-151,5
Teknisk nämnd	-1,7					-1,7
Miljö- och hälsoskydds-nämnd	-11,6	-0,4	-0,1		0,1	-12,0
Kultur- och fritidsnämnd	-218,6	-4,6	-2,2	-3,0	2,2	-226,2
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnd	-218,3	-6,3	-3,4		2,2	-225,8
Utbildningsnämnd	-2 223,5	-59,4	-47,8		22,5	-2 308,2
Socialnämnd	-534,6	-14,9	-6,3	-8,0	5,4	-558,4
Vård- och omsorgsnämnd	-939,8	-26,6	-23,5	-3,3	9,5	-983,7
Revision	-3,9	-0,1				-4,0
Prisuppräknning volymer			-2,3			
Volymreserv	-5,0					-5,0
Effektiviseringar	9,7					9,7
KS/KF förfogande	-20,0					-20,0
Särskilda ändamål, lokaler UN				-19,6		-19,6
Summa totalt	-4 591,9	-123,3	-87,0	-29,6	46,2	4 785,6

Investeringssammandrag

Miljoner kronor	Budget	Förslag	Förslag	Förslag	Förslag
	2015	2016	2017	2018	2019
Kommunstyrelsen	-43,2	-35,2	-10,3	-10,3	-10,3
Samhällsbyggnadsnämnd	-35,0	-34,5	-34,5	-34,5	-34,5
Teknisk nämnd	-120,5	-109,5	-76,5	-76,5	-76,5
Kultur- och fritidsnämnd	-115,1	-24,9	-14,1	-24,5	-1,5
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnd	-5,0	-32,7	-2,7	-32,7	-2,7
Utbildningsnämnd	-334,5	-147,5	-210,0	-151,0	-138,0
Socialnämnd	-4,0	-28,0	-4,0	-16,0	-4,0
Vård- och omsorgsnämnd	-52,2	-44,0	-135,0	-24,0	-4,0
Avsatt för övriga större investeringar	-140,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0
Upprustning av skolor och förskolor	-100,0	-150,0	-150,0	-150,0	-150,0
Summa totalt	-949,5	-706,3	-737,1	-619,5	-521,5

Interna och gemensamma poster

	Budget	Förslag	Beräkn	Beräkn	Beräkn
Miljoner kronor	2015	2016	2017	2018	2019
Kapitaltjänst	347,0	362,0	377,0	392,0	412,0
Pensionsutbetalningar	-75,0	-79,0	-84,0	-89,0	-94,0
Fastighetsskatt	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5
Försäkringar	-3,5	-3,5	-3,5	-3,5	-3,5
Ersättning, fastighet	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9
Överskott arbetsgivaravgift	147,5	176,0	179,0	182,0	187,0
Återbetalning från AFA mm					
Semesterlöneskuld					
Timplöner mm					
Övriga finansiella poster					
Pensionskostnad	-137,3	-146,0	-158,0	-178,0	-198,0
Schablonbidrag	20,0	24,0	24,0	24,0	24,0
Summa	300,1	334,9	335,9	328,9	328,9

Finansiella poster

	Budget	Förslag	Beräkn	Beräkn	Beräkn
Miljoner kronor	2015	2016	2017	2018	2019
<i>Finansiella kostnader</i>					
Räntor lån	-72,5	-79,0	-87,0	-96,0	-106,0
Avgår ränta under byggtid	11,0	11,0	11,0	11,0	11,0
Räntor pensionsskuld	-7,0	-8,0	-15,0	-19,0	-19,0
Uppräkning pensionsskuld					
Realiserad kursförlust					
Orealiserad kursförlust					
Bankavgifter					
Summa finansiella kostnader	-68,5	-76,0	-91,0	-104,0	-114,0
<i>Finansiella intäkter</i>					
Aktieutdelning, egna bolag	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0
Borgensavgifter	14,0	15,0	16,0	17,0	18,0
Realiserad kursvinst					
Återförd nedskrivning, placerade medel					
Fondutdelning, placerade medel					
Ränteintäkter	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0
Summa finansiella intäkter	80,0	81,0	82,0	83,0	84,0
Finansnetto	11,5	5,0	-9,0	-21,0	-30,0

Nämndernas ekonomi

Kommunstyrelsen

Miljoner kronor	Bokslut 2014	Budget 2015	Förslag 2016	Förslag 2017
Driftkostnader netto	-270,2	-276,9	-279,2	-286,4
Nettoinvesteringar	-15,5	-43,2	-35,2	-10,3

Verksamhetsområde

Kommunstyrelsen är kommunens högsta verkställande organ. Den bereder ärenden till kommunfullmäktige och föreslår beslut. Kommunstyrelsen ansvarar för att leda och följa upp kommunens övergripande styrning av verksamheten och ekonomin. Den har också ansvar för att samordna, styra, utveckla och följa upp både kommunövergripande strategiska processer och stödprocesser.

Ekonomiska förutsättningar

Förändring driftram, miljoner kronor	Förslag 2016	Förslag 2017
Volymförändring utifrån befolkningsprognos	-2,4	-2,4
Avtackning och introduktion ny mandatperiod	0,3*	
Samordnade varutransporter	0,5*	
Utredning kommunhusets framtid	1,0*	
Dokument- och ärendehanteringssystem	0,5*	
Beslutsstödssystem	0,5*	
Omstrukturering, ny förvaltning	2,4*	
Bemanning- och schemaläggningssystem	1,9	
Bemanning- och schemaläggningssystem	-2,0	
Effektiveringskrav	2,8	4,3
Summa	-2,3	-7,2

Kommentar driftramar:

Poster markerade med * uppgår till 5,2 miljoner kronor och är återläggning av tillfälliga tillskott för 2015. 2015 fick kommunstyrelsen 1,9 miljoner för engångskostnader för införandet och delårsdrift av ett systemstöd för bemanning och schemaläggning. Den årliga kostnaden efter införandet är beräknad till 2,0 miljoner kronor per år. Netto innebär det en ramökning med 0,1 miljon.

Investeringsprojekt, miljoner kronor	Förslag 2016	Förslag 2017	Förslag 2018	Förslag 2019
IT investeringar	6,0	6,0	6,0	6,0
IT investeringar IT stöd	3,0	2,5	2,5	2,5
Kommunportal	1,5	1,5	1,5	1,5
Ärende och dokumenthanteringssystem	5,0			
IT verktyg kompetenskrav	0,8			
Hågelby	17,5			
Inventarier och ombyggnader	0,3	0,3	0,3	0,3
Kommunarkivet	0,5			
Medborgarkontor, skrivbord	0,6			
Kommunhus (KS)				
Summa	35,2	10,3	10,3	10,3

Kommentarer investeringsram:

Investeringar IT och IT-stöd: Fortsatt utveckling av kommunens inre och yttre IT-miljö. D.v.s. att möta utmaningar och förväntningar från medborgare och medarbetare så att kommunen så långt möjligt kan följa med en förväntad fortsatt snabb IT-utveckling i omvärlden och kunna anpassa vår egen IT-miljö i takt med omvärldsförändringarna. Inför genomförandet av IT-investeringar, ska de olika projekten tas upp som anmälningsärenden i kommunstyrelsen.

Kommunportalen: Kontinuerlig vidareutveckling av kommunens webbar.

Ärende- och dokumenthanteringssystem: Upphandling av ett nytt ärende- och dokumenthanteringssystem som också omfattar möjligheter att skapa e-arkiv. Sammantaget uppgår investeringsnivån till 9,5 miljoner, 4,5 miljoner kronor finns upptaget 2015.

IT-verktyg som möjliggör för kommunens ledare att ha uppsikt bland annat över lagstyrda kompetenskrav hos medarbetarna.

Hågelby: Investeringsutgiften avser restaurering av centrala Hågelby. För 2015 finns 22,5 miljoner kronor avsatt och sammantaget uppgår investeringsvolymen till 40 miljoner kronor.

Inventarier och ombyggnader: Medel för inventarier och mindre ombyggnader.

Kommunarkivet: Akuta klimat- och arbetsmiljöförbättringar i kommunarkivet för att leva upp till gällande regler.

Medborgarkontor inventarier: Höj- och sänkbara bord för att ge fler besökare tillgång till datorerna på medborgarkontoren.

Kommunhus: Ett eventuellt nytt kommunhus är under utredning. För att ha beredskap har medel avsatts till kommunstyrelsens förfogande under flerårsplaneperioden.

Samhällsbyggnadsnämnden

Miljoner kronor	Bokslut 2014	Budget 2015	Förslag 2016	Förslag 2017
Driftkostnader netto	-138,8	-147,7	-151,5	-154,3
Nettoinvesteringar	-47,2	-35,0	-34,5	-34,5

Verksamhetsområde

Samhällsbyggnadsnämnden svarar genom samhällsbyggnadsförvaltningen för kommunens förvaltning och underhåll av gator, parker och mark, samt förädling och förvaltning av kommunens markinnehav. Inom nämndens verksamhetsområde ingår enheterna gata och park, plan- och bygglov, mark och exploatering och kart- och mätenheten. Även förvaltningens gemensamma förvaltningsledning och stödfunktioner ligger organisatoriskt under samhällsbyggnadsnämnden.

Ekonomiska förutsättningar

Förändring driftram, miljoner kronor	Förslag 2016	Förslag 2017
Volymförändring utifrån befolkningsprognos	-1,3	-1,3
Pris- och löneuppräkning	-3,2	-3,8
Tjänster MEX, helårseffekt	-0,8	
Effektiviseringskrav	1,5	2,3
Summa	-3,8	-2,8

Kommentar driftram:

För helårseffekter avseende tjänster inom mark- och exploateringsverksamheten tillkommer 0,8 miljoner.

Investeringsprojekt, miljoner kronor	Förslag 2016	Förslag 2017	Förslag 2018	Förslag 2019
Tullinge idéhus, mark utanför plan	3,5			
Ram, övrigt samhällsbyggnadsnämnden	31,0	34,5	34,5	34,5
Summa	34,5	34,5	34,5	34,5

Kommentarer investeringar:

Samhällsbyggnadsnämndens ram uppgår till 34,5 miljoner per år under perioden.

Tekniska nämnden

Miljoner kronor	Bokslut 2014	Budget 2015	Förslag 2016	Förslag 2017
Driftkostnader netto	-10,7	-1,7	-1,7	-1,7
Nettoinvesteringar	-199,2	-120,5	-109,5	-76,5

Verksamhetsområde

Tekniska nämnden svarar genom samhällsbyggnadsförvaltningen för kommunens fastighetsförvaltning samt vatten- och avloppshantering. Kommunens lokaler finansieras huvudsakligen genom interna och externa hyror. VA-verksamheten finansieras genom avgifter som debiteras kommunens VA-abonnenter.

Ekonomiska förutsättningar

Kommentar driffram:

Såväl VA-verksamheten som lokalhanteringen förutsätts kunna finansieras genom intäkter och därmed täcka sina kostnader fullt ut. De kostnader som inte täcks med intäkter utgörs av nämndkostnader och kostnader för projektledning av nya äldreboenden i Tumba och i Vårsta.

Investeringsprojekt, miljoner kronor	Förslag	Förslag	Förslag	Förslag
	2016	2017	2018	2019
Fastighetsinvesteringar	36,0	35,0	35,0	35,0
Teknik, logistik och städ	8,5	6,5	6,5	6,5
VA investeringar	65,0	35,0	35,0	35,0
Summa	109,5	76,5	76,5	76,5

Kommentarer investeringar:

Nämnden prioriterar sina investeringar inom ramar för fastigheter, teknik, logistik och städ respektive för VA.

Övriga nämnders investeringar redovisas under respektive nämnd. Vid beslut om genomförande överförs aktuellt belopp till tekniska nämnden.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljoner kronor	Bokslut 2014	Budget 2015	Förslag 2016	Förslag 2017
Driftkostnader netto	-10,2	-11,6	-12,0	-12,4
Nettoinvesteringar				

Verksamhetsområde

Miljö- och hälsoskyddsnämndens kärnverksamhet består av tillsyn och offentlig kontroll enligt lagar och förordningar inom områdena miljö, natur, hälsoskydd, livsmedel, dricksvatten samt folköl-, tobak och nikotinläkemedel. Intentionerna i de olika lagstiftningarna är att i första hand förebygga ohälsa och att skydda naturen och miljön.

Nämnden har också ett ansvar för att skapa förutsättningar för en hållbar utveckling, arbeta för att bidra till att de nationella miljö kvalitetsmålen uppfylls samt att kartlägga miljö tillståndet i kommunen. Av de 16 miljömålen prioriteras arbetet mot målen:

- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- Levande sjöar och vattendrag
- Giftfri miljö
- God bebyggd miljö
- Ingen övergödning
- Ett rikt växt- och djurliv

Ekonomiska förutsättningar

Förändring driftram, miljoner kronor	Förslag 2016	Förslag 2017
Volymförändring utifrån befolkningsprognos	-0,1	-0,1
Pris- och löneuppräknings	-0,4	-0,5
Effektiviseringskrav	0,1	0,2
Summa	-0,4	-0,4

Kommentar driftramar:

Kultur- och fritidsnämnden

Miljoner kronor	Bokslut 2014	Budget 2015	Förslag 2016	Förslag 2017
Driftkostnader netto	-206,7	-218,6	-226,2	-242,1
Nettoinvesteringar	-6,0	-115,1	-24,9	-14,1

Verksamhetsområde

Kultur- och fritidsnämnden har till uppgift att främja kulturlivet och fritidsverksamheten i kommunen. Barn och unga är en prioriterad målgrupp. Att barn och unga i Botkyrka ska ha möjlighet till en varierad fritid som de kan påverka är centralt. Våra verksamheter ska stärka ungas trygghet, självständighet och positiva utveckling. Verksamheterna ska uppmuntra till att pröva nya saker och ge goda möjligheter till fysiska, sociala och kulturella utmaningar. Barn och ungdomar ska vara stolta över att bo i Botkyrka.

Ekonomiska förutsättningar

Förändring driftram, miljoner kronor	Förslag 2016	Förslag 2017
Volymförändring utifrån befolkningsprognos	-2,2	-2,1
Konstgräs, Brantbrink och Kårsby, helårseffekt	-1,0	
Tullinge idéhus		-8,0
Tumba bibliotek	-2,0	-3,9
Pris- och löneuppräkningskrav	-4,6	-5,3
Effektiviseringskrav	2,2	3,4
Summa	-7,6	-15,9

Kommentar driftramar:

Drift av Tullinge Idéhus är beräknad från början av 2017 med 8 miljoner.

Hyses- och driftkostnader för nya bibliotekslokaler i Tumba centrum beräknas under loppet av 2016-2017 totalt innebära en kostnadsökning med 5,9 miljoner.

Helårseffekter 2016 för driften av konstgräsplaner i Brantbrink och Kårsby beräknas till 1 miljon.

Investeringsprojekt, miljoner kronor	Förslag 2016	Förslag 2017	Förslag 2018	Förslag 2019
Diverse investeringar	1,6	1,5	1,5	1,5
Tumba bibliotek	17,1			
Bibliotek o konsthall, Fittja			2,3	
Tumba idéhus, inventarier	6,2			

Konstgräs, Storstreten	5,0			
Brunna, utveckling	7,6			
Tullinge, 11 mannplan mm			20,7	
Summa	24,9	14,1	24,5	1,5

Kommentarer investeringsram:

För inventarier och anpassning av bibliotekslokalerna i Tumba beräknas 17,1 miljoner. Inventarier för Tullinge Idéhus ingår 2016 med 6,2 miljoner.

Utbyte av konstgräset i Storstreten beräknas 2017 till en kostnad om 5 miljoner. För utveckling av Brunna IP beräknas en investering om 7,6 miljoner 2017.

För inventarier och lokalanpassningar för en mötesplats med bibliotek och konsthall i Fittja centrum avsätts 2,3 miljoner 2018.

För att anlägga en konstgräsplan inklusive servicebyggnader i anslutning till Tullinge gymnasium avsätts 20,7 miljoner 2017.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden

Miljoner kronor	Bokslut 2014	Budget 2015	Förslag 2016	Förslag 2017
Driftkostnader netto	-205,7	-218,3	-225,8	-232,9
Nettoinvesteringar	-4,0	-5,0	-32,7	-2,7

Verksamhetsområde

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens uppgift är att vara huvudman för vuxenutbildningen inkluderande svenska för invandrare samt yrkeshögskoleutbildningar, kvalificerade yrkesutbildningar, annan eftergymnasial utbildning och för anläggningen Xenter. Nämnden har även ansvar för kommunens arbetsmarknadsåtgärder samt för samhällsorientering enligt lagen om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare. Nämnden är också utförare av daglig verksamhet enligt lagen om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning och av vissa insatser på uppdrag av utbildningsnämnden.

Ekonomiska förutsättningar

Förändring driftram, miljoner kronor	Förslag 2016	Förslag 2017
Volymförändring utifrån befolkningsprognos	-3,4	-3,3
Pris- och löneuppräknig	-6,3	-7,2
Effektiviseringskrav	2,2	3,4
Summa	-7,5	-7,1

Kommentar driftramar:

Investeringsprojekt, miljoner kronor	Förslag 2016	Förslag 2017	Förslag 2018	Förslag 2019
Inventarier mm	1,5	1,5	1,5	1,5
Xenter ny teknik	1,2	1,2	1,2	1,2
Resurscenter ist f Näktergalen	30,0			
Resurscenter, Fittja			30,0	
Summa	32,7	2,7	32,7	2,7

Kommentarer investeringsram:

För inventarier, anpassningar mm avsätts 1,5 miljoner per år för nämndens egen prioritering och för ny teknik på Xenter avsätts 1,2 miljoner kronor

För resurscenter som ska ersätta Näktergalen 2016 och för ett nytt resurscenter i Fittja 2018 till följd av ökat antal deltagare avsätts 30 miljoner kronor för respektive projekt.

Utbildningsnämnden

Miljoner kronor	Bokslut 2014	Budget 2015	Förslag 2016	Förslag 2017
Driftkostnader netto	-2 116,1	-2 223,5	-2 308,2	-2 391,1
Nettoinvesteringar	-18,6	-15,5	-147,5	-210,0

Verksamhetsområde

Utbildningsnämnden ansvarar för förskola, förskoleklass, skolbarnsomsorg, grundskola, särskola och för gymnasieskola. I ansvarsområdet ingår även gymnasiesärskola och det kommunala uppföljningsansvaret.

Ekonomiska förutsättningar

Förändring driftram, miljoner kronor	Förslag 2016	Förslag 2017
Volymförändring utifrån befolkningsprognos	-47,8	-50,6
Pris- och löneuppräknig	-59,4	-67,2
Löneöversyn 2015		
Effektiviseringskrav	22,5	34,9
Summa	-84,7	-82,9

Kommentar driftramar:

Till kommunstyrelsen förfogande budgeteras cirka 20 miljoner kronor 2016 och 2017 för ökade lokalkostnader i samband med reinvesteringar i skolor och förskolor. Nämnden får begära medel från kommunstyrelsens förfogande när de renoverade lokalerna tas i bruk och hyreskostnaden ökar. Den ökade hyreskostnaden ska dock reduceras utifrån en bedömning av minskade energikostnader.

Investeringsprojekt, miljoner kronor	Förslag 2016	Förslag 2017	Förslag 2018	Förslag 2019
Förskolor Alby/ Fittja upprustning (KS)				
Paviljonger Alby, inventarier	2,0			
Förskolan Tranan, inventarier	6,0			
Fittja förskole- och skolanpassning (KS)				
Träningsårskola (KS)				
Paviljonger Hallunda/ Norsborg				

(KS)					
Investeringsprojekt, miljoner kronor	Förslag 2016	Förslag 2017	Förslag 2018	Förslag 2019	
Skola F-9 Hallunda/Norsborg (KS)					
Hammerstaskolan, tillbyggnad (KS)					
Granen, inventarier	3,0				
Prästviken		42,0			
Prästviken, inventarier		3,0			
Vega, inventarier	3,0				
Rikstens förskola nr 4	42,0				
Rikstens förskola nr 4, invent.		3,0			
Rikstens förskola nr 5				42,0	
Sörgården, inventarier	5,0				
Rikstens skola, etapp 2, invent	7,0				
Rikstens skola nr 2		68,0	68,0		
Rikstens skola nr 2, invent				7,0	
Falkbergsskolan, upprustning (KS)					
Förskolor Tumba, upprustning (KS)					
Björkhaga skola (KS)					
Ny förskola efter Kärrspiran 1 och 2 (KS)					
Anpassning av Älvan till skola				10,0	
Anpassning av Kärrspiran till skola			10,0	3,0	
Förskola Vårsta		56,0			
Förskola Vårsta, inventarier		4,0			
Sandstugan, förskola	42,0				
Sandstugan, inventarier		3,0			
Rödstu Hage, förskola				42,0	
Slättmalm, förskola			42,0		
Slättmalm, förskola, inventarier				3,0	
Tumba gymnasium, Skyttbrink	6,0				
Inventarier	2,0	2,0	2,0	2,0	
Lokalanpassningar, arbetsmiljö	5,0	5,0	5,0	5,0	
Gymnasieskolan, inventarier	3,0	3,0	3,0	3,0	
Övervakningskameror	1,0	1,0	1,0	1,0	
Ombyggnader, kök	20,0	20,0	20,0	20,0	
Summa	147,5	210,0	151,0	138,0	

Kommentarer investeringsram:

Flerårsplanen innehåller medel för nya förskolor som Prästviken, Riksten, Vårsta, Sandstugan samt Rödstu Hage.

För etapp 2 av Rikstens skola avsätts medel 2017 och 2018 samt för inventarier 2019.

Till kommunstyrelsens förfogande har investeringsmedel avsatts för upprustning av befintliga förskolor. Medel har även avsatts för upprustning av Falkbergsskolan, Björkhaga skola, en tillbyggand av Hammerstaskolan samt en ny skola i Hallunda/ Norsborg.

För ombyggnad av kök i förskolor och skolor avsätts 20 miljoner kronor per år under planperioden.

I övrigt innehåller investeringsplanen inventarier till förskolor och skolor samt anpassnings- och arbetsmiljöåtgärder.

Socialnämnden

Miljoner kronor	Bokslut 2014	Budget 2015	Förslag 2016	Förslag 2017
Driftkostnader netto	-542,8	-534,6	-558,4	-573,7
Nettoinvesteringar	-0,4	-4,0	-28,0	-4,0

Verksamhetsområde

Socialnämnden ansvarar för att fullgöra kommunens uppgifter inom individ- och familjeomsorg inklusive ansvaret för personer med psykisk funktionsnedsättning. Socialnämnden ansvarar också för de öppna förskolorna som bedrivs i Alby, Hallunda, Fittja, Storvreten och Tullinge. Socialförvaltningen har processansvaret och samordningsansvar för folkhälsoarbetet inklusive det alkohol- och drogförebyggande arbetet.

Ekonomiska förutsättningar

Förändring driftram, miljoner kronor	Förslag 2016	Förslag 2017
Volymförändring utifrån befolkningsprognos	-6,3	-6,7
Ekonomiskt bistånd	-8,0	
Pris- och löneuppräknig	-14,9	-17,0
Effektiviseringskrav	5,4	8,4
Summa	-23,8	-15,3

Kommentar driftramar:

Socialnämnden tillförs 8 miljoner kronor för ekonomiskt bistånd. Kostnaderna för det ekonomiska biståndet har ökat under flera år, vilket nämnden inte fullt ut kompenserats för. Underskottet mot budget 2014 uppgår till 10 miljoner kronor. I den föreslagna resursfördelningsmodellen ingår inte det ekonomiska biståndet då det främst är andra faktorer än befolkningsutvecklingen som påverkar kostnadsutvecklingen.

Investeringsprojekt, miljoner kronor	Förslag 2016	Förslag 2017	Förslag 2018	Förslag 2019
Arbetsmiljö och tillgänglighet	2,0	2,0	2,0	2,0
Larm o inventarier, boende	2,0	2,0	2,0	2,0
Ersättning Silverkronan	12,0			
Boende, komplexa vårdbehov	12,0		12,0	
Summa	28,0	4,0	16,0	4,0

Kommentarer investeringsram:

För inventarier och mindre lokalanpassningar avsätts 2 miljoner kronor per år. För larm och inventarier till boenden och lägenheter avsätts 2 miljoner kronor per år.

För ersättningsboende för den nerlagda hemlöshetsavdelningen på Silverkronan avsätts 12 miljoner kronor.

För att skapa två boenden för personer med komplexa vårdbehov avsätts 12 miljoner kronor 2016 och 2018.

Vård- och omsorgsnämnden

Miljoner kronor	Bokslut 2014	Budget 2015	Förslag 2016	Förslag 2017
Driftkostnader netto	-909,8	-939,8	-983,7	-1 022,2
Nettoinvesteringar	-13,4	-4,2	-44,0	-135,0

Verksamhetsområde

Vård- och omsorgsnämndens ansvarsområde omfattar omsorg för äldre och funktionsnedsatta. Verksamheten äldreomsorg rymmer kommunens samlade utbud av service, vård och omsorg i eget boende (hemtjänst) och särskilda boendeformer för äldre.

Omsorg om personer med funktionsnedsättning omfattar verksamheter och insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Inom verksamheten finns boende med särskild service, personlig assistans, ledsagning och avlösning.

Kommunen har en sammanhållen utrednings- och bedömningsgrupp, bedömarenheten. Inom nämndens ansvarsområde finns kommunens medicinskt ansvariga sjuksköterska (MAS), sjuksköterskeenhet och rehabenhet inkluderande bostadsanpassning.

Ekonomiska förutsättningar

Förändring driftram, miljoner kronor	Förslag 2016	Förslag 2017
Volymförändring utifrån befolkningsprognos	-23,5	-23,1
Pris- och löneuppräknings	-26,6	-30,1
Hälso- och sjukvård i LSS boende	-3,3	
Effektiviseringskrav	9,5	14,7
Summa	-43,9	-38,5

Kommentar driftramar:

Från och med 2016 övergår ansvaret för hälso- och sjukvården i LSS boenden från Stockholm läns landsting till kommunerna. Finansiering sker genom en skatteväxling mellan landstinget och länets kommuner på 2 öre vilket för Botkyrka kommun motsvarar 3,3 miljoner kronor.

Vård- och omsorgsnämndens budgetram justeras med motsvarande summa.

Investeringsprojekt, miljoner kronor	Förslag 2016	Förslag 2017	Förslag 2018	Förslag 2019
Gruppboende, OFPN	20,0		20,0	
Gruppboende, ersättning	20,0			
Servicebostäder LSS		6,0		
Vård- och omsorgsboende		125,0		
Inventarier, mindre ombyggnader	4,0	4,0	4,0	4,0
Allegården (KS)				
Vård- o omsorgsboende, ersättning Tumba				
Summa	44,0	135,0	24,0	4,0

Kommentarer investeringsram:

Flerårsplanen innehåller tre nya gruppboendestäder för personer med funktionsnedsättning 2016 och 2017 varav två är nya och en ersätter en befintlig enhet som inte är fullvärdig. Dessutom innehåller planen nya servicebostäder 2017.

Ett nytt vård- och omsorgsboende planeras till 2017.

Till kommunstyrelsens förfogande har investeringsmedel avsatts för upprustning/ombyggnation av Allegården.

Vård- och omsorgsnämnden har i framtiden tagit upp ytterligare ett vård- och omsorgsboende för äldre och nya servicebostäder för personer med funktionsnedsättning 2019 som i nuvarande förslag till flerårsplan ligger utanför planperioden.

För att hålla beredskap för projektering, köp av lägenheter eller möjliga objekt för enklare boendelösningar finns medel avsatta hos tekniska nämnden. Medlen ska användas för vård- och omsorgsnämndens och socialnämndens behov.

Bilaga resursfördelningsmodell

Nämnd: Kommunstyrelsen

Fördelningsmodell- volymförändring budget 2016-2019

Basår 2015

Invånare	0 år-w	90765		
Budget, tkr		Justeringar		
		KF budgetram	under året/TB	Just. Budgetram
		-276 904		-276 904
Budget per invånare, kr		-3 050,78	0,00	-3 050,78

Flerårsplan

Invånare		2016	2017	2018	2019
	0 år-w	92315	93890	95490	97105
Volymökning/-minskning	0 år-w	1550	1575	1600	1615

Budget	Effekt av befolknings förändring	2016	2017	2018	2019
Budget volymförändring, tkr	0,5	-2 364	-2 402	-2 441	-2 464
Summa volymförändring		-2 364	-2 402	-2 441	-2 464
Lön- och prisuppräknig, volymer		0,027	0,027	0,027	0,027
		-64	-67	-69	-72

Nämnd: Samhällsbyggnadsnämnden

Fördelningsmodell- volymförändring budget 2016-2019

Basår 2015

Invånare	0 år-w	90765		
		Justeringar		
Budget, tkr		KF budgetram	under året/TB	Just. Budgetram
Gata/ parkenheten		-120 049		-120 049
Stadsbyggnadsenheten		-7 542		-7 542
Kart- och mätenheten		-5 625		-5 625
Nämnd och gemensam verksamhet		-14 590		-14 590
				-147 806
Budget per invånare, kr				
Gata/ parkenheten		-1 322,64	0,00	-1 322,64
Stadsbyggnadsenheten		-83,09	0,00	-83,09
Kart- och mätenheten		-61,97	0,00	-61,97
Nämnd och gemensam verksamhet		-160,74	0,00	-160,74

Flerårsplan

Invånare		2016	2017	2018	2019
	0 år-w	92315	93890	95490	97105
Volymökning/ -minskning		1550	1575	1600	1615
Budget	Effekt av befolknings förändring	2016	2017	2018	2019
<i>Budget volymförändring, tkr</i>					
Gata/ parkenehten	0,5	-1 025	-1 042	-1 058	-1 068
Stadsbyggnadseneheten	0,5	-64	-65	-66	-67
Kart- och mätenehten	0,5	-48	-49	-50	-50
Nämnd och gemensam verksamhet	0,5	-125	-127	-129	-130
Summa volymförändring		-1 262	-1 282	-1 303	-1 315
Lön- och prisuppräknig, volym		0,027	0,027	0,027	0,027
		-34	-36	-37	-38

Nämnd: Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Fördelningsmodell- volymförändring budget 2016-2019

Basår 2015

Budget, tkr		Justeringar		
		KF budgetram	under året/TB	Just. Budgetram
Invånare	0 år-w	90765		
	6-15 år	11890		
Miljö- och hälsoskydd	0 år-w	-983		-983
Livsmedel	0 år-w	-400		-400
Natur- och miljöanalys	0 år-w	-3 910		-3 910
Naturskola	6-15 år	-1 700		-1 700
Nämnd och gemensam verksamhet	0 år-w	-4 606		-4 606
				-11 599
Budget per invånare, kr				
Miljö- och hälsoskydd		-10,83	0,00	-10,83
Livsmedel		-4,41	0,00	-4,41
Natur- och miljöanalys		-43,08	0,00	-43,08
Naturskola		-142,98	0,00	-142,98
Nämnd och gemensam verksamhet		-50,75	0,00	-50,75

Flerårsplan

Invånare		2016	2017	2018	2019
	0 år-w	92315	93890	95490	97105
	6-15 år	12190	12435	12690	12895
Volymökning/-minskning	0 år-w	1550	1575	1600	1615
	6-15 år	300	545	800	1005

Budget	Effekt av befolknings förändring	2016	2017	2018	2019
<i>Budget volymförändring, tkr</i>					
Miljö- och hälsoskydd	0,5	-8	-9	-9	-9
Livsmedel	0,5	-3	-3	-4	-4
Natur- och miljöanalys	0,5	-33	-34	-34	-35
Naturskola	0,5	-21	-39	-57	-72
Nämnd och gemensam verksamhet	0,5	-39	-40	-41	-41
Summa volymförändring		-106	-125	-144	-160
Lön- och prisuppräknig, volymer		0,027	0,027	0,027	0,027
		-3	-3	-4	-5

Nämnd: Kultur- och fritidsnämnden

Fördelningsmodell- volymförändring budget 2016-2019

Basår 2015

Invånare	0 år-w	90765
	6-19 år	16345
	10-20 år	12625

Budget, tkr		Justeringar		
		KF budgettram	under året/TB	Just. Budgettram
Idrott- och anläggningar	6-19 år	-82 774	-1 000	-83 774
Fritidsverksamhet	10-20 år	-38 391		-38 391
Föreningsverksamhet	6-19 år	-15 305		-15 305
Kultur	6-19 år	-35 756		-35 756
Bibliotek	0-W år	-34 663		-34 663
Nämnd och gemensam verksamhet	0-W år	-11 713		-11 713
				-219 602

Budget per invånare, kr			
Idrott- och anläggningar		-5 125,36	-5 125,36
Fritidsverksamhet		-3 040,87	-3 040,87
Föreningsverksamhet		-936,37	-936,37
Kultur		-2 187,58	-2 187,58
Bibliotek		-381,90	-381,90
Nämnd och gemensam verksamhet		-129,05	-129,05

Flerårsplan

Invånare		2016	2017	2018	2019
	0 år-w	92315	93890	95490	97105
	6-19 år	16710	17035	17390	17795
	10-20 år	12840	13070	13400	13695
Volymökning/-minskning	0 år-w	1550	1575	1600	1615
	6-19 år	365	325	355	405
	10-20 år	215	230	330	295

Budget	Effekt av befolknings förändring	2016	2017	2018	2019
<i>Budget volymförändring, tkr</i>					
Idrott- och anläggningar	0,5	-935	-833	-910	-1 038
Fritidsverksamhet	0,5	-327	-350	-502	-449
Föreningsverksamhet	0,5	-171	-152	-166	-190
Kultur	0,5	-399	-355	-388	-443
Bibliotek	0,5	-296	-301	-306	-308
Nämnd och gemensam verksamhet	0,5	-100	-102	-103	-104
Summa volymförändring		-2 228	-2 093	-2 375	-2 532
Lön- och prisuppräknig, volymer		0,027	0,027	0,027	0,027
		-60	-58	-67	-73

Nämnd: Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden

Fördelningsmodell- volymförändring budget 2016-2019

Basår 2015

Invånare	19-64	55315
	16-18	3295

Budget, tkr		Justeringar		
		KF budgettram	under året/TB	Just. Budgettram
Vuxenutbildning, SFI	19-64 år	-37 250		-37 250
Vuxenutbildning, grundläggande	19-64 år	-7 717		-7 717
Vuxenutbildning, lärvux	19-64 år	-2 629		-2 629
Vuxenutbildning, gymnasial	19-64 år	-9 330		-9 330
Vägledning och kompetens	19-64 år	-39 578		-39 578
Feriepraktik/ sommarjobb	16-18 år	-10 650		-10 650
Daglig verksamhet	19-64 år	-81 798	-500	-82 298
Xenter	19-64 år	-18 027		-18 027
Nämnd och gemensam verksamhet	9-64 år	-11 413		-11 413
				-218 892

Budget per invånare, kr

Vuxenutbildning, SFI	-673,42	-673,42
Vuxenutbildning, grundläggande	-139,51	-139,51
Vuxenutbildning, lärvux	-47,53	-47,53
Vuxenutbildning, gymnasial	-168,67	-168,67
Vägledning och kompetens	-715,50	-715,50
Feriepraktik/ sommarjobb	-3 232,17	-3 232,17
Daglig verksamhet	-1 487,81	-1 487,81
Xenter	-325,90	-325,90
Nämnd och gemensam verksamhet	-206,33	-206,33

Flerårsplan

Invånare		2016	2017	2018	2019
	19-64	56125	56985	57860	58790
	16-18	3385	3420	3565	3680
Volymökning/-minskning	19-64	810	860	875	930
	19-65	90	35	145	115

Budget	Effekt av befolknings förändring	2016	2017	2018	2019
<i>Budget volymförändring, tkr</i>					
Vuxenutbildning, SFI	1	-545	-579	-589	-626
Vuxenutbildning, grundläggande	1	-113	-120	-122	-130
Vuxenutbildning, lärvux	1	-38	-41	-42	-44
Vuxenutbildning, gymnasial	1	-137	-145	-148	-157
Vägledning och kompetens	1	-580	-615	-626	-665
Feriepraktik/ sommarjobb	1	-291	-113	-469	-372
Daglig verksamhet	1	-1 205	-1 280	-1 302	-1 384
Xenter	1	-264	-280	-285	-303
Nämnd och gemensam verksamhet	0,5	-84	-89	-90	-96
Summa volymförändring		-3 257	-3 262	-3 672	-3 777
Lön- och prisuppräknings- volym		0,027	0,027	0,027	0,027
		-88	-90	-104	-110

Nämnd: Utbildningsnämnden

Fördelningsmodell- volymförändring budget 2016-2019

Basår 2015

Basår 2015		2014/2015
Invånare	1-5 år	6475
	6-10 år	6075
	6 år	1278
	7-12 år	7133
	13-15 år	3295
	16-18 år	3318
	1-18 år	21499

		Justeringar		
		KF	under	Just.
Budget, tkr		budgettram	året/TB	Budgettram
Förskola	1-5 år	-618 641		-618 641
Fritidshem	6-10 år	-63 789		-63 789
Grundskola, 6 år	6 år	-55 205		-55 205
Grundskola, 7-12 år	7-12 år	-652 219		-652 219
Grundskola, 13-15 år	13-15 år	-362 281		-362 281
Gymnasieskola	16-18 år	-371 006		-371 006
Nämnd och gemensam verksamhet	1-18 år	-100 351		-100 351
				-2 223 492

Budget per invånare, kr

Förskola	-95 543,01	-95 543,01
Fritidshem	-10 500,25	-10 500,25
Grundskola, 6 år	-43 196,40	-43 196,40
Grundskola, 7-12 år	-91 436,84	-91 436,84
	-109	-109
Grundskola, 13-15 år	948,71	948,71
	-111	-111
Gymnasieskola	816,15	816,15
Nämnd och gemensam verksamhet	-4 667,71	-4 667,71

Flerårsplan

Invånare		2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019
	1-5 år	6575	6705	6853	6973
	6-10 år	6228	6328	6420	6535
	6 år	1305	1298	1300	1343
	7-12 år	7300	7455	7593	7698
	13-15 år	3435	3560	3670	3753
	16-18 år	3340	3403	3493	3623
	1-18 år	21955	22421	22909	23390
Volymökning / -minskning					
	1-5 år	100	130	148	120
	6-10 år	153	100	92	115
	6 år	27	-7	2	43
	7-12 år	167	155	138	105
	13-15 år	140	125	110	83
	16-18 år	22	63	90	130
	1-18 år	456	466	488	481

Budget		Effekt av befolknings förändring	2016	2017	2018	2019
Budget volymförändring, tkr						
Förskola	1		-9 554	-12 421	-14 140	-11 465
Fritidshem	1		-1 607	-1 050	-966	-1 208
Grundskola, 6 år	1		-1 166	302	-86	-1 857
Grundskola, 7-12 år	1		-15 270	-14 173	-12 618	-9 601
Grundskola, 13-15 år	1		-15 393	-13 744	-12 094	-9 126
Gymnasieskola	1		-2 460	-7 044	-10 063	-14 536
Nämnd och gemensam verksamhet	0,5		-1 064	-1 088	-1 139	-1 123
Summa volymförändring			-46 514	-49 217	-51 108	-48 915
Lön- och prisuppräkningsvolym			0,027	0,027	0,027	0,027
			-1 256	-1 363	-1 451	-1 431

**Nämnd:
Socialnämnden**

Fördelningsmodell- volymförändring budget 2016-2019

Basår 2015

Invånare

0-5 år	7860
0-20 år	25445
21 år -W	65320
0 år -W	90766

		Justeringar		
		KF	under	Just.
Budget, tkr		budgetram	året/TB	Budgetram
Ekonomiskt bistånd flyktingar	21 år -W	-2 444		-2 444
Öppen förskola	0-5 år	-5 698		-5 698
Barn och ungdomar	0-20 år	-190 009		-190 009
Vuxna exklusive missbruksvård	21 år - W	-94 262	-3 400	-97 662
Vuxna missbrukare	21 år - W	-42 854		-42 854
Ekonomiskt bistånd	21 år - W			0
Nämnd och gemensam verksamhet	0 år-W	-53 598		-53 598
				-392 265

Budget per invånare, kr

Ekonomiskt bistånd flyktingar	-37,42	-37,42
Öppen förskola	-724,94	-724,94
Barn och ungdomar	-7 467,44	-7 467,44
Vuxna exklusive missbruksvård	-1 495,13	-1 495,13
Vuxna missbrukare	-656,06	-656,06
Ekonomiskt bistånd	0,00	0,00
Nämnd och gemensam verksamhet	-590,51	-590,51

Flerårsplan

Invånare		2016	2017	2018	2019
	0-5 år	7960	8160	8295	8435
	0-20 år	25880	26375	26905	27415
	21 år -W	66435	67515	68580	69690
	0 år -W	92317	93891	95488	97107
Volymökning/-minskning	0-5 år	100	200	135	140
	0-20 år	435	495	530	510
	21 år -W	1115	1080	1065	1110
	0 år -W	1551	1574	1597	1619

Effekt av befolkningsförändring		2016	2017	2018	2019
Budget					

Budget volymförändring, tkr

Ekonomiskt bistånd flyktingar	1	-42	-40	-40	-42
Öppen förskola	0,5	-36	-72	-49	-51
Barn och ungdomar	1	-3 248	-3 696	-3 958	-3 808
Vuxna exklusive missbruksvård	1	-1 667	-1 615	-1 592	-1 660
Vuxna missbrukare	1	-732	-709	-699	-728
Ekonomiskt bistånd	1	0	0	0	0
Nämnd och gemensam verksamhet	0,5	-458	-465	-472	-478

Summa volymförändring		-6 183	-6 597	-6 809	-6 767
------------------------------	--	---------------	---------------	---------------	---------------

Lön- och prisuppräkningsvolymer		0,027	0,027	0,027	0,027
		-167	-183	-193	-197

Särskild bedömning:	Budget 2015
Ekonomiskt bistånd	-145810

Nämnd: Vård- och omsorgsnämnden

Fördelningsmodell- volymförändring budget 2016-2019

Basår 2015

Invånare	65-79 år	9940
	80-89 år	2125
	90 år-W	350
	0-17 år	21930
	18-64 år	56420
	0 år-w	90766

Budget, tkr		Justeringar		
		KF budgetram	under året/TB	Just. Budgetram
Äldreomsorg, 65-79 år	65-79 år	-177 738		-177 738
Äldreomsorg, 80-89 år	80-89 år	-244 548		-244 548
Äldreomsorg, 90 år och äldre	90 år-W	-101 210		-101 210
Funktionshinderområdet, BoU	0-17 år	-80 267		-80 267
Funktionshinderområdet, vuxna	18-64 år	-295 300		-295 300
Nämnd och gemensam verksamhet	0år-w	-40 720		-40 720
				-939 783

Budget per invånare, kr

Äldreomsorg, 65-79 år	-17 881,09	-17 881,09
	-115	-115
Äldreomsorg, 80-89 år	081,41	081,41
	-289	-289
Äldreomsorg, 90 år och äldre	171,43	171,43
Funktionshinderområdet, BoU	-3 660,15	-3 660,15
Funktionshinderområdet, vuxna	-5 233,96	-5 233,96
Nämnd och gemensam verksamhet	-448,63	-448,63

Flerårsplan

Invånare		2016	2017	2018	2019
65-79 år		10080	10220	10260	10345
80-89 år		2195	2300	2425	2550
90 år-W		370	375	395	410
0-17 år		22390	22920	23360	23830
18-64 år		57280	58080	59050	59980
0 år-w		92317	93891	95488	97107

Volymökning/-minskning	65-79 år	140	140	40	85
	80-89 år	70	105	125	125
	90 år-W	20	5	20	15
	0-17 år	460	530	440	470
	18-64 år	860	800	970	930
	0 år-w	1551	1574	1597	1619

Effekt av befolkningsförändring		2016	2017	2018	2019
Budget					

Budget volymförändring, tkr

Äldreomsorg, 65-79 år	1	-2 503	-2 503	-715	-1 520
Äldreomsorg, 80-89 år	1	-8 056	-12 084	-14 385	-14 385
Äldreomsorg, 90 år och äldre	1	-5 783	-1 446	-5 783	-4 338
Funktionshinderområdet, BoU	1	-1 684	-1 940	-1 610	-1 720
Funktionshinderområdet, vuxna	1	-4 501	-4 187	-5 077	-4 868
Nämnd och gemensam verksamhet	0,5	-348	-353	-358	-363

Summa volymförändring		-22 875	-22 513	-27 929	-27 194
------------------------------	--	----------------	----------------	----------------	----------------

Lön- och prisuppräkningsvolymer

	0,027	0,027	0,027	0,027
	-618	-625	-788	-789

2015-04-20

Informationspunkt – Budget och uppföljningsprocess

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden har tagit del av informationen.

Fastställande av prioriterade områden för det rörliga föreningsbidraget 2016 (KOF/2015:54)

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden beslutar att de prioriterade områdena för rörligt bidrag 2016 är följande:

- Barn- och ungdomsverksamhet
- Organiserade spontanaktiviteter
- Aktiviteter för personer med funktionsnedsättning
- Aktiviteter för pensionärer

Sammanfattning

Rörligt bidrag är ett kompletterande bidrag för föreningar som uppfyller de allmänna villkoren och är berättigade till grundbidrag. Det rörliga bidraget är avsett att stödja och utveckla den del av föreningens löpande verksamhet som sammanfaller med nämndens politiska prioriteringar. De prioriterade områdena fastställs av kultur- och fritidsnämnden varje år och offentliggörs senast under maj månad aktuellt verksamhetsår.

Sedan 2014 pågår ett arbete där hela bidragsreglementet ses över och ett förslag till nya bidragsregler kommer att läggas fram under 2015. Enligt förslaget kommer de nya reglerna att introduceras under 2016 men får genomslag först vid handläggningen för 2017 års bidrag. Med hänsyn till den kommande förändringen föreslås de prioriterade områdena med tillhörande kriterier vara desamma för 2016 som de är för 2015. Undantaget är dock att området ”inkludering” lyfts bort som rörligt bidrag till förmån för en prioritering av evenemangsbidraget. Sedan inkludering infördes som prioriterat område 2013 har intresset från föreningarna att söka detta bidrag varit lågt och utfallet dåligt vilket gjort att medel som funnits i potten inte har utnyttjats eller har omfördelas till övriga kategorier. De effekter som man önskat uppnå med inkluderingsbidraget anser förvaltningen är lättare att förverkliga inom ramen för evenemangsbidraget.

Kultur- och fritidsförvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse 2015-03-16.

2015-03-16

Dnr KOF/2015:54

Referens

Ann-Christine Andersson

Mottagare

Kultur- och fritidsnämnden

Fastställande av prioriterade områden för det rörliga föreningsbidraget 2016

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden beslutar att de prioriterade områdena för rörligt bidrag 2016 är följande:

- Barn- och ungdomsverksamhet
- Organiserade spontanaktiviteter
- Aktiviteter för personer med funktionsnedsättning
- Aktiviteter för pensionärer

Sammanfattning

Rörligt bidrag är ett kompletterande bidrag för föreningar som uppfyller de allmänna villkoren och är berättigade till grundbidrag. Det rörliga bidraget är avsett att stödja och utveckla den del av föreningens löpande verksamhet som sammanfaller med nämndens politiska prioriteringar. De prioriterade områdena fastställs av kultur- och fritidsnämnden varje år och offentliggörs senast under maj månad aktuellt verksamhetsår.

Sedan 2014 pågår ett arbete där hela bidragsreglementet ses över och ett förslag till nya bidragsregler kommer att läggas fram under 2015. Enligt förslaget kommer de nya reglerna att introduceras under 2016 men får genomslag först vid handläggningen för 2017 års bidrag. Med hänsyn till den kommande förändringen föreslås de prioriterade områdena med tillhörande kriterier vara desamma för 2016 som de är för 2015. Undantaget är dock att området ”inkludering” lyfts bort som rörligt bidrag till förmån för en prioritering av evenemangsbidraget. Sedan inkludering infördes som prioriterat område 2013 har intresset från föreningarna att söka detta bidrag varit lågt och utfallet dåligt vilket gjort att medel som funnits i potten inte har utnyttjats eller har omfördelas till övriga kategorier. De effekter som man önskat uppnå med inkluderingsbidraget anser förvaltningen är lättare att förverkliga inom ramen för evenemangsbidraget.

2015-03-16

Dnr KOF/2015:54

Bakgrund för de prioriterade områdena

Möjligheten för föreningar att söka rörligt bidrag infördes i samband med de regler för föreningsbidrag som fastställdes 2010 och infördes under 2011. Regler och riktlinjer för ansökningar och beslut finns i de tidigare fastställda bidragsreglerna och delegationsordningen. Förvaltningen gick igenom kriterierna inför 2014 och förtydligade dem. Sedan dess har inga ytterligare förändringar gjorts utan kriterierna för de prioriterade områdena är fortfarande desamma.

Skillnaden mellan detta förslag och det beslut som fattades gällande 2015 års prioriterade områden är en föreslagen förändring avseende inkluderingsbidraget som beskrivs mer ingående nedan.

De ekonomiska ramarna för grundbidrag och rörligt bidrag justeras vid ett av kultur- och fritidsnämndens höstsammanträden, då det finns ekonomiska ramar för nästkommande år. Därmed finns inget färdigt finansieringsförslag att ta ställning till i dagsläget.

Inkluderingsbidraget

Inkluderingsbidraget infördes med utgångspunkt i strategin för ett interkulturellt Botkyrka, där det fastslås att kommunen ska stödja ett konkret samarbete mellan föreningar och olika trossamfund över sociala, etniska och religiösa gränser samt mellan stadsdelar. Detta för att minska den sociala distansen mellan områden och stärka den sociala sammanhållningen.

Bidragsformen skulle fylla en viktig funktion i det interkulturella arbetet med syftet att uppmuntra kommunens föreningar att genomföra gemensamma aktiviteter och skapa möten och samverkan mellan olika föreningar, grupper och kommundelar som annars inte skulle ha skett. Tyvärr har inkluderingsbidraget inte fått genomslag hos föreningarna och den önskade effekten har uteblivit. Framförallt har intresset från föreningslivet under de tre år som bidraget funnits varit nästintill obefintligt. Under treårsperioden har endast 6 föreningar beviljats bidraget, trots stora informationsinsatser och uppmuntran från förvaltningens handläggare. Nämnden beslutade vid den senaste bidragsfördelningen att överföra pengar som avsatts för denna kategori till övriga bidragspotter vilket också pekar på att bidraget inte fyllt sin funktion.

På grund av det låga intresset och uteblivet resultat sedan införandet föreslås nu denna kategori utgå som ett rörligt bidrag och istället ses inkludering som ett sätt att arbeta inom ramen för det evenemangsbidrag som nämnden också förfogar över.

2015-03-16

Dnr KOF/2015:54

Genom evenemangsbidraget ger nämnden stöd till föreningsaktiviteter som riktas till allmänheten och marknadsförs offentligt, till exempel föreläsningar, festivaler, kulturaktiviteter och liknande. Denna bidragsform uppmuntrar i sig olika former av möten och samspel mellan Botkyrkabor, utan att vara tvingande på det sätt som inkluderingsbidraget har varit. I denna form sker samverkan och möten mellan olika grupper mer naturligt och bidrar på det sättet till målen i såväl den interkulturella som den kreativa strategin. Evenemangsbidraget är dessutom mycket lättbegripligt och användbart för föreningarna, vilket under den senare tiden också ökat trycket på bidragspotten.

Förvaltningen anser att man genom den föreslagna förändringen i högre grad kan möjliggöra de möten mellan grupper och Botkyrkabor och uppnå de effekter som inkluderingsbidraget ursprungligen var avsett att göra.

Pernilla Conde Hellman
Kultur- och fritidschef

Ann-Christine Andersson
Verksamhetschef
Ungdom och förening

Expedieras till
Kommunledningsförvaltningen

Personuppgiftsombud enligt personuppgiftslagen (KOF/2015:62)

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden utser Emma Jacobsson till personuppgiftsombud för nämnden och ger kultur- och fritidschefen rätt att för nämndens räkning underteckna anmälan till Datainspektionen.

Sammanfattning

Kultur- och fritidsnämnden är ansvarig för att behandling av personuppgifter inom nämndens ansvarsområde sker i enlighet med personuppgiftslagen (1998:204). Den personuppgiftsansvarige har möjlighet att utse ett personuppgiftsombud som ska se till att personuppgifter behandlas korrekt och lagligt i verksamheten. Uppdraget som personuppgiftsombud för kultur- och fritidsnämnden föreslås ligga på förvaltningens nämndsekreterare.

Kultur- och fritidsförvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse 2015-03-26.

2015-03-26

Dnr KOF/2015:62

Referens
Emma Jacobsson

Mottagare
Kultur- och fritidsnämnden

Personuppgiftsombud enligt personuppgiftslagen

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden utser Emma Jacobsson till personuppgiftsombud för nämnden och ger kultur- och fritidschefen rätt att för nämndens räkning underteckna anmälan till Datainspektionen.

Sammanfattning

Kultur- och fritidsnämnden är ansvarig för att behandling av personuppgifter inom nämndens ansvarsområde sker i enlighet med personuppgiftslagen (1998:204). Den personuppgiftsansvarige har möjlighet att utse ett personuppgiftsombud som ska se till att personuppgifter behandlas korrekt och lagligt i verksamheten. Uppdraget som personuppgiftsombud för kultur- och fritidsnämnden föreslås ligga på förvaltningens nämndsekreterare.

Ärendet

Behandling av personuppgifter regleras av personuppgiftslagen (1998:204). Lagen bygger på dataskyddsdirektivet (95/46/EG) och har till syfte att skydda människor mot att deras personliga integritet kränks när personuppgifter behandlas.

Den personuppgiftsansvarige är den som ensam eller tillsammans med andra bestämmer ändamålen med och medlen för behandling av personuppgifter i sin verksamhet. I en kommun är det vanligen de kommunala nämnderna som är personuppgiftsansvariga för sina respektive områden. Kultur- och fritidsnämnden är personuppgiftsansvarig inom sitt ansvarsområde.

Enligt 36 § andra stycket personuppgiftslagen kan den personuppgiftsansvarige utse ett personuppgiftsombud. Personuppgiftsombudet är en fysisk person som självständigt ska se till att personuppgifter behandlas på ett korrekt och lagligt sätt. Vidare ska ombudet föra en förteckning över register och annan behandling av personuppgifter samt hjälpa de registrerade att få felaktiga uppgifter rättade.

Om ett personuppgiftsombud utses måste detta anmälas till Datainspektionen, som är ansvarig tillsynsmyndighet för personuppgiftslagen.

2015-03-26

Dnr KOF/2015:62

Uppdraget som personuppgiftsombud för kultur- och fritidsnämnden föreslås ligga på förvaltningens nämndsekreterare.

Pernilla Conde Hellman
Kultur- och fritidschef

Andreas Dahlgren
Administrativ chef

Anmälningsärenden (KOF/2015:2)

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden har tagit del av informationen.

Ärendet

Följande ärenden anmäls till kultur- och fritidsnämnden:

Rapport – Fritidsklubbar bemannade av två respektive tre personal; finns det några skillnader i kvalitet?

Promemoria – Dans i Botkyrka

§ 26 Riktlinjer och regler för styrdokument i Botkyrka kommun (KS/2014:495)

§ 30 Platslogotyp för platsen Botkyrka (KS/2015:59)

§ 38 Svar på motion – Babysim i Botkyrka (M) (KS/2014:362)

Minnesanteckningar från Fittja dialogforum 2015-03-03

2015-01-15

Referens
André Terrizzi Eriksson

Mottagare
Kultur- och fritidsförvaltningen

Fritidsklubbar bemannade av två respektive tre personal – finns det några skillnader i kvalitet?

Sammanfattning

Denna rapport är skriven i syfte att undersöka möjlig skillnad i kvalitet mellan fritidsklubbssverksamheter i Botkyrka som bemannas av två respektive tre personal, samt utreda behovet av en tredje personal för de fritidsklubbar som idag har två. Undersökningen är relevant då framför allt fritidsklubbarna med två personal lyft problematiken att uppfylla de kommunala målsättningarna utifrån de resurser man idag förfogar över. Resultatet visar att det finns skillnader i kvalitet verksamheter med två respektive tre personal emellan, då möjligheterna att uppnå målsättningarna beskrivna i *Utvecklingsprogrammet för Botkyrkas öppna fritidsverksamheter* skiljer sig åt. Resultatet visar även att behovet av en tredje personal, för de verksamheter som idag har två, är väldigt stor.

Bakgrund

I Botkyrka finns det idag elva fritidsklubbar utspridda över både den norra och södra delen av kommunen. Tre av dessa verksamheter har en bemanning på tre personal under öppethållandet, medan resterande åtta har bemanning på två personal. För att fritidsklubbarna i Botkyrka ska bedriva pedagogiska verksamheter ställs från kommunens håll en rad målsättningar som de förväntas leva upp till. De stora övergripande målsättningarna är tillgänglighet, likabehandling, inflytande och delaktighet, där ett arbete utifrån ett främjande perspektiv ses som en förutsättning (*Utvecklingsprogrammet*).

I öppen fritidsverksamhet handlar det främjande perspektivet i stor utsträckning om att ha positiva förväntningar på sina besökare, att fokusera på barn och ungas potential och fånga upp deras initiativ och idéer. På så sätt utvecklas och stärks grupper och individer och får utrymme och möjlighet att växa (*Utvecklingsprogrammet*). Många av Botkyrkas fritidsklubbar är oerhört välbesökta, vilket har lett till att personalen på fritidsklubbarna med framför allt två personal lyft problematiken med att uppfylla målsättningarna med de resurser man idag förfogar över. För att få en tydligare bild av skillnaderna utifrån för-

och nackdelar med att ha en bemanning på två respektive tre personal har kultur- och fritidsförvaltningen valt att göra denna undersökning.

Syfte och frågeställning

Syftet med rapporten är att undersöka möjlig skillnad i kvalitet mellan fritidsklubsverksamheter i Botkyrka som har två respektive tre personal. Rapporten kommer även att utreda behovet av en tredje personal för de fritidsklubbar som idag har två.

Går det att se några skillnader i kvaliteten i verksamheten mellan fritidsklubbar som har två respektive tre personal?

Hur ser behovet ut av en tredje personal för de fritidsklubbar som idag har två?

Metod och material

Rapporten bygger på en kvalitativ metod, där empirin samlats in genom fyra semistrukturerade intervjuer samt två ostrukturerade observationer. Intervjufrågorna utarbetades utifrån *Utvecklingsprogrammet för Botkyrkas öppna fritidsverksamheter*.

De fyra semistrukturerade intervjuerna genomfördes med ledare från fyra olika fritidsklubbar i Botkyrka. Valet av dessa fritidsklubbar baserades på verksamheternas placering, men även dess personaltäthet. Två av fritidsklubbarna ligger i kommunens norra del, och två i den södra. Uppdelningen mellan verksamheternas personaltäthet är densamma, där en fritidsklubb med två personal ligger i den norra delen och en fritidsklubb med två personal ligger i den södra delen. Fördelningen av fritidsklubbarna med tre personal likaså.

De ostrukturerade observationerna genomfördes på två verksamheter. Den ena fritidsklubben är belägen i kommunens norra del, med tre personal, medan den andra är belägen i kommunens södra del, med två personal.

En tredje personals inverkan

Personaltätheten skiljer sig som nämnt mellan fritidsklubbarna, där tre av verksamheterna har tre personal, medan resterande tre har två personal. En ledare från den ena fritidsklubben med tre personal, vilka haft det antalet sedan verksamhetens start, beskriver att antalet personal idag är på gränsen för en fungerande pedagogisk verksamhet men framhåller att det med två personal hade

varit en omöjlighet att arbeta efter målsättningen att bedriva en kvalitativ, pedagogisk, verksamhet. Den intervjuade personalen säger:

”Jag vet att det finns fritidsklubbar som bara har två personal, men det räcker inte för att skapa en pedagogisk verksamhet. Det blir bara en passning, en värmestuga. Idealet för att skapa en pedagogisk verksamhet och inte en värmestuga är tre eller fyra personal.”

De två andra fritidsklubbarna med tre personal har till skillnad från den ovan nämnda genomgått en övergång från två till tre. Den extra personalens inverkan beskrivs som stor, där förändringen upplevs som väldigt positiv. Dock skiljer sig möjligheterna för den egna fritidsklubben att bedriva en kvalitativ verksamhet åt, där en av ledarna anser att den egna fritidsklubben idag kan arbeta med ett främjande perspektiv. För den andra fritidsklubben, vars övergång skedde för ungefär ett år sedan, bidrog övergången till en mer kvalitativ verksamhet men som man trots det inte anser är nog, sett till målsättningarna beskrivna i *Utvecklingsprogrammet*.

Rollen som ordningspolis och främjandeperspektivet

Trots en övergång från två till tre personal beskriver den intervjuade att fritidsklubben i mångt och mycket är en värmestuga där personalen ständigt får agera, vad som benämns som, ordningspolis. Just ordningspolis är en beskrivning som återkommande nämns i materialet. För resterande personal är däremot inte ordningspolisrollen en ständigt bestående roll, utan en roll som tvingas fram vid tillfällen då besökarna är fler än vanligt. Rollen beskrivs som en auktoritär roll, där personalen måste göra det på ”sitt” sätt och på egen hand skapa innehållet i verksamheten, för att det inte ska bli allt för mycket oreda vid tillfällen då det är väldigt många barn på, vad som beskrivs, för få ledare. Vid sådana tillfällen har flertalet verksamheter med två personal tvingats ta in en tredje personal i form av en vikarie.

Att personal ofta tvingas inta ordningspolisrollen och en auktoritär roll i verksamheterna är inte förenligt med ett främjande perspektiv, där besökarnas inflytande och delaktighet i frågor som rör dem är av oerhört stor vikt. Utifrån ett främjande förhållningssätt ska personalen istället inta rollen som mentor och lots snarare än som auktoritär ledare, där besökarna själva ska vara med och skapa innehållet i verksamheten. Genom det beskrivna förhållningssättet kan barnen skapa större tillit till sig själva och sin egen förmåga (*Allmänna råd för öppen fritidsverksamhet*). Ungdomsstyrelsen tar det ytterligare ett steg och hävdar att:

”Träning i deltagande i det lilla och näraliggande ger följd effekter för benägenheten och motivationen att delta även i andra sammanhang. I denna mening kan de öppna ungdomsverksamheterna erbjuda en plattform för demokratisk träning som är värdefull i sig, och som förhoppningsvis kan leda till ökade möjligheter till demokratiskt deltagande i andra sammanhang.”

På samma linje framhålls det i *Utvecklingsprogrammet* att barn och unga inom fritidsklubbverksamheten bör ses som en resurs, med förmågor och potential som kan vara en drivkraft för både deras egen och verksamhetens utveckling. Om inte miljön i verksamheten är tillåtande för att barnen ska kunna ses som producenter snarare än konsumenter kan ordningspolisrollen vara ett hinder för den enskilde individens inflytande, delaktighet och utveckling, och även för verksamhetens utveckling i stort.

Tillgänglighet

Gemensamt för fritidsklubbarna med tre personal är att de ser ett arbete med två personal som en omöjlighet, som sätter begränsningar till enbart passning, utan utrymme för planerade aktiviteter. Denna bild av verksamheter med två personal kan i mångt och mycket sägas vara en realitet. För fritidsklubbarna med två personal framhålls särskilt svårigheter med att ge varje barn den uppmärksamhet de behöver. Ofta läggs väldigt mycket energi på det fåtalet barn som benämns som ”jobbiga” medan majoriteten, de som inte hörs, är de som drabbas allra mest genom en utebliven ledartid. Denna bristande tillgång av ledarresurser är inte bara ett upplevt problem hos verksamheternas personal, utan även någonting som barn i flertalet verksamheter gett uttryck för. Dessa uttryck har visat sig genom uppmärksamhetssökande ”anfall” och i direktkommunikation med ledare, där de beskrivit sitt missnöje.

Situationen, där de som hörs mest tar utrymme från de ”lugna”, står i motsättning till målsättningen om likabehandling och besökarnas lika möjligheter att ta del av och påverka verksamheten. Att de barn som inte hörs försummas på detta sätt står även i direkt motsättning till målsättningen om likabehandling och alla barns lika rätt till tillgång av ledarresurser. I *Allmänna råd för öppna fritidsverksamheter* framgår det även att stora barngrupper där personal har svårt att ge tid till varje enskilt barn ofta leder till att de känner sig otrygga och anonyma. Vidare skriver man att ett mönster av typen ”den starke har rätt” lätt utvecklas, vilket har inträffat på flertalet av de berörda fritidsklubbarna. Om inte miljön i verksamheten är tillåtande för att barnen ska kunna vara delaktiga, samtidigt som de på grund av utebliven ledartid känner sig otrygga och anonyma, har vi ett förhållande som kan sägas stå i direkt motsättning till vad som

i *Utvecklingsprogrammet* beskrivs vara ett främjande perspektiv, där det står att:

”I öppen fritidsverksamhet handlar det främjande perspektivet i stor utsträckning om [...] att fokusera på barn och ungas potential och fånga upp deras initiativ och idéer så att det som är utvecklande och stärkande hos grupper och individer får utrymme och möjlighet att växa.”

Situationen har lett till att barn stannar sent för att få chans att samtala med ledare, när många andra barn hunnit gå hem. Att barnen både påtalar och visar sitt missnöje över utebliven ledartid, men även stannar sent för att få en chans att samtala med fritidsklubbsledare, pekar på att ett tydligt behov inte tillgodoses. En av de intervjuade ledarna säger:

”Vissa vill inte gå hem, de ringer sina föräldrar och väntar tills klockan är 17, för runt 16 märker de att det är lugnare och att jag kan sitta ner och umgås med dem. Så vissa väntar tills klockan blir 16, när andra måste gå hem.”

För verksamheterna med tre personal är det däremot enklare att lösgöra en personal från det ”fysiska” arbetet; för att gå iväg och trösta, eller bara prata, med besökare. En större tillgång av ledarresurser underlättar för både kontaktskapande, ledare och besökare emellan, men även för ledarnas möjligheter att kunna fånga upp de ungas behov, idéer och önskemål. En utebliven tillgång av ledarresurser är däremot svårare att kombinera med en strävan efter ledare som är lyhörda och uppmärksamma på barn och ungas behov och önskemål. Att få reda på att ett barn är i behov av stöd när tiden för att sitta ner och samtala inte finns är svårt och utebliven hjälp vid en sådan situation kan i värsta fall leda till förödande konsekvenser. Inte heller den mest kompetenta och engagerade personalen kan bedriva denna typ av kvalitativt innehåll om de ansvarar för en oöverskådligt stor besöksgrupp.

Att ha möjligheten att ge varje enskilt barn mer uppmärksamhet är den primära skillnaden personalen tror sig kunna se med en ökad personalstyrka. Här nämns även en tro om att fler aktiviteter i form av utflykter skulle komma att anordnas. Denna tro och strävan efter att ge varje enskilt barn ytterligare uppmärksamhet, samt stärkt möjlighet till delaktighet och deltagande i aktiviteter, tyder på att det finns en vilja och förhoppning om att kunna integrera ett mer främjande förhållningssätt i verksamheterna.

Omvärldskunskap, samverkan och hemkänsla

De flesta fritidsklubbar upplever en svårighet att ta sig till aktiviteter utanför lokalen, på grund av personalbrist. Detta försvårar således även för samverkan

öppna fritidsverksamheter emellan, vilket uppmuntras i *Utvecklingsprogrammet*.

En betydande anledning i sammanhanget är att fritidsklubbarna även vid utflykter ska hålla verksamhetens lokaler öppna. Därför behöver minst en ledare vara kvar för att möjliggöra för de barn som inte följer med på en utflykt att besöka verksamheten. En intervjuad ledare beskriver:

”Låt oss säga att vi får en inbjudan att gå på bio till exempel, varje fredag på Folkets hus i Tumba. Vi uppmanas, eller rekommenderas, att samarbeta med andra klubbar, men det går inte rent praktiskt. Jag kan inte ta med mig alla femtio barn och gå dit. Det kommer att bli för mycket barn och ska jag gå ner dit så är en kvar på klubben.”

Av värde att framhålla är att utflykter och samverkan inte enbart bör ses som främjande för barnens personliga utveckling, med en större kännedom och kunskap om kommunens olika områden, utan kan även bidra till Botkyrkas övergripande mål inom interkulturalitet och hemkänsla. Personalens erfarenhetsutbyten och möjlighet att lära av varandra är likväl av stor vikt (*Utvecklingsprogrammet*). Därmed är det, på grund av de ofta uteblivna utflykterna, flertalet mål som är svåra att leva upp till.

För att verksamheterna ska vara tillgängliga och faktiskt attrahera breda ungdomslager måste man kunna erbjuda olika verksamhetsformer, där bland annat aktiviteter och utflykter bör nämnas. Verksamheterna ska finnas till för alla som vill och har behov av att delta, oavsett om de är spontant eller strukturellt orienterade (*Utvecklingsprogrammet*).

Problematiken med öppethållandet av verksamhetens lokaler leder till att fritidsklubbarna vid utflykter åker iväg med färre ledare och fler barn än vad många anser är lämpligt, vilket lett till att ett stort ansvar placerats på fritidsklubbsledarna. Det stora ansvaret har gjort att utflykter ses som ett stort risktagande. Vid utflykter ställs personalen inför ett dilemma där man tvingas välja mellan ett uppsatt mål, att genomföra utflykter, och bryta mot principen gällande hur många barn som lämpligen kan tas med. En intervjuad ledare beskriver situationen:

”Man vet aldrig vad som kan hända och det är ett stort ansvar för den personen. Jag har ibland fått åka själv, men innerst inne tänker jag: ”shit, om det händer någonting så är det mitt ansvar.”

2014-12-01

Situationen står i motsättning till vad som i *Allmänna råd för öppna fritidsverksamheter* beskrivs vara viktigt ur säkerhetssynpunkt, där en ledare inte ska stå ensam med hela ansvaret för en barngrupp. Vidare framhålls att personaldimensioneringen bör vara sådan att ensamarbete i stora barngrupper kan undvikas, vilket bevislingen inte efterlevs hos de berörda fritidsklubbarna vid utflykter och då framför allt av de med två personal.

En konsekvens av situationen har blivit att ledarna beskriver att de ofta tvingas "välja" de barn som anses vara lämpliga att ta med på utflykter, för att minimera riskerna. Detta leder i sin tur till att det är många barn som vill men som inte har möjlighet att följa med. Att vissa barn inte har densamma möjlighet att följa med på utflykter på grund av att de är mer aktiva än andra är oerhört problematiskt och står emot målsättningen om likabehandling och besökarnas lika möjligheter vid deltagande i aktiviteter. Det särskilt prioriterade jämställdhetsperspektivet, där besökarna ska ha lika rättigheter och möjligheter är, sett till situationen idag, väldigt svår, om inte omöjlig, att kombinera med målet att erbjuda samtliga besökare varierande verksamhetsformer, där aktiviteter och utflykter ska ingå.

Oron över att lämna kollegan ensam

En annan konsekvens som uppkommit på grund av fritidsklubbledarnas tidsbrist är att barnen i samtliga verksamheter inte alltid har möjlighet att nyttja verksamhetens alla ytor. Flera fritidsklubbar har lokaler de anser vara för små och dåligt utformade, där det är svårt att få plats med alla besökare. Istället har verksamheterna fått låna närliggande lokaler, i samma byggnader. Det är däremot ofta svårt för ledarna i dessa verksamheter att vara i en annan lokal än den ordinarie. En intervjuad ledare från en av de drabbade verksamheterna beskriver:

"Vi får inte plats med alla barnen heller, så vi måste ibland försöka öppna, för vi har fått låna pingisrummet och dansrummet. Det är svårt att en personal kan stanna där för vi har så många barn och det är stressigt."

Vid ovan problematik går det att se en skillnad mellan verksamheter med två respektive tre personal, där svårigheterna är extra tydliga för de med det färre antalet. Verksamheterna med två personal lämnar gärna inte, liksom vid utflykter, en personal ensam med en större barngrupp. Verksamheterna med tre personal tenderar däremot att enklare kunna fördela personalen över större ytor.

För en ledare som har möjligheten att gå iväg med en mindre barngrupp är det lättare att samtala med besökare, både enskilt och i grupp, där en miljö som inbjuder till samtal mellan barn och vuxna underlättar för en förtroendefull kontakt. En sådan kontakt underlättar i sin tur för personalen att fånga upp idéer från de barn som vanligtvis inte brukar ta plats i en större grupp. Det innebär att målsättningen om likabehandling, inflytande och delaktighet, men även tillgång till ledarresurser, enklare kan tillgodoses. Det är således fördelaktigt för ledare hos verksamheter med tre personal, utifrån både ett likabehandlings- och främjandeperspektiv.

Verksamheternas olika förutsättningar

Hittills har en del av fokus legat på skillnaden i kvaliteten sett till antalet personal verksamheter emellan, men genom att enbart stirra på dessa siffror kan andra viktiga variabler gå till spillo. Det går även att se skillnader verksamheter emellan, som har samma personalantal.

Fyra av fritidsklubbarna har flertalet besökare med bokstavsdiagnoser, där det framför allt kommit att bli ett stort problem för en av dessa. Vissa av de berörda barnen har tillgång till personlig assistent under skoltimmarna, men inte därefter. Fritidsklubbarna har inte några specialresurser att tillgå, vilket försvårar arbetet. En personal från den drabbade fritidsklubben säger:

”Vi har sådana barn som jag vet, eller kraftigt misstänker, har någon form av bokstavskombination. Vi, vår personal, har inga verktyg för att jobba med dessa.”

I *Utvecklingsprogrammet* framhålls det att verksamheterna ska nå ut även till de grupper som har särskilda behov, som en del av principen att alla ska välkomnas. Samtidigt står det skrivet att det kan finnas skäl att göra undantag från principen, där de besökare som skapar otrygghet på platsen eller påverkar verksamheten och andra besökare negativt nämns. Att barnen med bokstavsdiagnoser både kan påverka verksamheten och andra besökare negativt har framkommit. Dessa barn kan därför sägas ingå under principen för undantag. Undantaget krockar sålunda med målet om att nå ut, samt välkomna, även grupper med särskilda behov.

I detta bör ännu en dimension tas i beaktande, där ytterligare personalresurser är relevanta, men även att få tillgång till rätt ledarresurser, vilket skulle gynna både de enskilda barnen, men även verksamheten i stort. Övrig personal skulle då kunna lägga ett större fokus på de barnen som tidigare kommit i skymundan, vilka bevisligen också har behov som behöver tillgodoses. Med andra ord

behövs både ledarresurser men också kompetens- och specialresurser i vissa fall, till exempel i form av personliga assistenter även under fritidsklubbsverksamhet.

Slutsats

Sett till målsättningarna i *Utvecklingsprogrammet* framgår det tydligt att fritidsklubbarna med två personal, i förhållande till de med tre, har betydligt större svårigheter att uppnå dessa.

Nedan presenteras de målsättningarna som fritidsklubbarna med två personal har desto mindre möjlighet att leva upp till, sett till hur situationen ser ut idag:

- *Inflytande och delaktighet,*
- *Likabehandling och alla barns lika rätt till tillgång av ledarresurser,*
- *Tillgången till, och möjligheten att, använda verksamhetens alla ytor,*
- *Främjandeperspektivet.*

Besökarnas svårigheter med att få tillgång till ledartid är det mest framträdande problemet. I dessa verksamheter har en miljö där de mest utrymmeskrävande får mest uppmärksamhet skapats, där de ”lugna” barnen är de som straffas, genom utebliven ledartid. Denna miljö gör att målsättningen om *likabehandling och alla barns lika rätt till tillgång av ledarresurser* inte går att tillgodose. En utebliven tillgång av ledarresurser är även svår att kombinera med en strävan efter ledare som är lyhörda och uppmärksamma på barn och ungas behov och önskemål.

För verksamheterna med tre personal är det däremot enklare att lösgöra en personal från det ”fysiska” arbetet; för att gå iväg och trösta, eller bara prata, med besökare. Möjligheten att gå iväg med en mindre barngrupp underlättar för en förtroendefull kontakt, besökare och ledare emellan. Kontakten gör det enklare för personalen att fånga upp idéer från de som inte tar plats i en större grupp, vilket innebär att målsättningen om *likabehandling och inflytande och delaktighet*, men även *tillgång till ledarresurser*, enklare kan tillgodoses. Det är således fördelaktigt för ledare hos verksamheter med tre personal, utifrån både ett likabehandlings- och främjandeperspektiv.

När besökarna är många tvingas ledare, från både verksamheter med två respektive tre personal, inta en auktoritär roll, som ”ordningspoliser”, där även besökarnas *inflytande och delaktighet* hamnar i skymundan. Den auktoritära rollen är inte heller förenlig med *främjandeperspektivet*, där besökarnas infly-

2014-12-01

tande och delaktighet i frågor som rör dem är av oerhört stor vikt. Trots att rollen framträder hos samtliga verksamheter är verksamheter med två personal de som drabbas oftast. *Tillgången till, och möjligheten att, använda verksamhetens alla ytor* är även det en målsättning som är desto svårare att leva upp till för verksamheterna med två personal. Detta då ledare i dessa verksamheter oftare känner en rädsla över att lämna kollegan ensam med en större barngrupp.

Vidare upplever de flesta fritidsklubbar en svårighet att ta sig till aktiviteter utanför lokalen, på grund av personalbrist, vilket även försvårar för samverkan öppna fritidsverksamheter emellan, som uppmuntras i *Utvecklingsprogrammet*. Utöver att utflykter ses som främjande för barnens personliga utveckling, med en större kännedom och kunskap om kommunens olika områden, kan det även bidra till Botkyrkas övergripande mål inom interkulturalitet och hemkänsla. Därmed är det, på grund av de ofta uteblivna utflykterna, flertalet mål som är svåra att leva upp till.

Sett till hur fritidsklubbarna står gentemot målen i *Utvecklingsprogrammet* går det att se en skillnad mellan verksamheter som har två respektive tre personal. Således går det även att se en skillnad i kvalitet verksamheter med två respektive tre personal emellan. Behovet av en tredje personal, för de verksamheter som idag har två, är stor om de uppsatta målen beskrivna i *Utvecklingsprogrammet* ska kunna uppnås. En god vilja och ett stort engagemang kan ta personalen långt, men utan de rätta resurserna är det omöjligt att ta sig hela vägen. Genom att tillsätta en tredje personal, men även kompetens- och specialresurser i vissa fall, får man en mer kvalitativ verksamhet, som skulle gynna både verksamhetens besökare och personal, men även verksamhetens utveckling i stort.

Referens

Carina Saveborg

Promemoria – Dans i Botkyrka

Syfte och beskrivning

Dansen ligger nära många medborgare i Botkyrka, både individuellt och som form för gemenskap. Den uppträder ofta spontant och skapar lust till fysisk rörelse och vilja till bra möten. Dansen är en resursbank för ökad folkhälsa och ökat socialt engagemang.

Kultur- och fritidsförvaltningen vill arbeta fram former för att stödja en sådan process.

Bakgrund och behov

Det finns en stark kurstradition i Botkyrka. 100-tals barn och unga dansar på kulturskolan, i föreningar och organisationer som till exempel Scenskolan Fejm, Vackra rosen, Funky Kidz och Studieförbundet. Det finns även mycket dans som sker mer dolt, till exempel i vardagsrum eller källarlokalerna. Den har sällan en tradition att organisera sig, men äger en enorm kraft. Genom att synliggöra den och skapa angelägna mötesplatser och aktiviteter för dess utövare stärker vi en positiv utveckling i Botkyrka. Dans utövas också i hög grad av tjejer och det finns behov av att stärka och synliggöra konstformen.

Kartläggning av lokaler och scener

Under 2015 arbetar förvaltningen med att hitta former för att förenkla möjligheterna att boka lokaler. I det arbetet ingår en kartläggning av de lokaler som lämpar sig för dans, det vill säga har en större tom yta, sviktande golv, en god ventilation och eventuellt speglar. Syftet är att kunna erbjuda lokaler till de utövare som vill ta steget från vardagsrummet, att kommunicera med andra medborgare och utveckla sin dans.

Vi ser att dansare/dansgrupper också vill möta en publik. Genom att presentera scenerna i Alby, Tumba, Tullinge, Hallunda och Hågelby samt skapa mötesplatser och framträdanden synliggör vi dansen och ger den större möjlighet att växa.

Aktiviteter

Redan idag erbjuds ett stort antal dansaktiviteter i kommunen, bland annat ges alla barn i årskurs 1 möjlighet att prova på dans och uppleva professionell dans inom ramen för Botkyrkas kulturella allemansrätt. Det finns också ett stort antal dansgrupper på fritidsgårdar, studieförbund med mera.

Förvaltningen har sedan länge arbetat med dansaktörer som Dansens hus, Streetstar, Stockholms läns danskonsulenter och Riksteatern.

I förvaltningens samarbetsavtal med Riksteatern 2015-2017 finns ett fokus på dans. Verksamheterna ska gemensamt vända sig mer lokalt för att stärka ungas trygghet, självständighet och positiva utveckling. Vi vill uppmuntra dem till att prova nya saker och ge goda möjligheter till fysiska, sociala och kulturella utmaningar. Barn och ungdomar ska vara stolta över att bo i Botkyrka. Verksamheterna ska arrangera aktiviteter som stimulerar ett kreativt samarbete. Det sker framförallt genom två spår:

1. Cullbergbaletten öppnar dörrarna för lokala dansare att delta i gemensamma workshops.
2. Ett årligt dansarrangemang med fokus på "street" kommer att ske med start 2016 i Riksteaterns teaterlokaler. Lokala aktörer bjuds in som referensgrupp under 2015. De kommer att aktivt delta och få inflytande i produktionsarbetet. Det skapar ett intressant och angeläget innehåll med en blandning av professionella artister och amatörer - en helg av framträdanden, battles och workshops i en unik mix av lokala, nationella och internationella dansare.

Förvaltningen bjuder också in till ett pärlband av andra dansaktiviteter under 2015/2016. Syftet är att utbyta kunskap, knyta kontakter och skapa nätverk med olika dansutövare. Vi kommer att arbeta med att synliggöra gemensamma visioner för dansen i Botkyrka. Idag ser vi ett starkt behov att utveckla dansfilm, lovverksamhet, camps, workshops, jams, battles, festivaler och "prova på-tillfällen".

Mål och effekter

Vi kommer att arbeta intensivt med kommunikation för att nå nedanstående mål och effekter och ser att de borde gå att mätas genom medborgarundersökningar och brukarundersökningar. En stor del av förvaltningens personal har under 2 år genomgått kursen "Kultur och fritid för alla", som innebär nya kunskaper kring analys och metod. Dessa kunskaper kommer att integreras i brukarundersökningarna - nya former av frågeställningar kan bättre mäta effekter av:

- Botkyrkas medborgare har en ökad folkhälsa.
- Botkyrka medborgare har ett ökat socialt engagemang.

- Känslan av ägarskap där lokala dansare/dansgrupper värnar och vill utveckla dansen tillsammans med förvaltningen och andra aktörer ökar.
- Minst en lättillgänglig plats för dans finns i varje del av Botkyrka.
- Utbudet av dansstilar ökar.
- Antalet självständiga dansare/dansgrupper/dansentreprenörer ökar.
- Antalet kreativa plattformar för möten och utveckling av dans ökar.
- ett nätverk mellan dansare/dansgrupper skapas.
- Lokala dansare/dansgrupper får ökad kunskap om sina utvecklingsmöjligheter inom Botkyrka, i Sverige och även internationellt.
- Utbudet av lovverksamhet, camps, jams, workshops, dansfilm, festivaler och "prova på-tillfällen" ökar.

Kommunikation

Förvaltningen har en kommunikationsplan för att skapa starkare nätverk mellan olika dansaktörer samt paketera en rad aktiviteter med följande huvudbudskap:

- Dansen har en enorm kraft och odlar människans nyfikenhet, lust till rörelse och kreativitet.
- Dansen är ett språk som inspirerar till kommunikation.

Sammanfattning

Dansen är ett verktyg som många medborgare i Botkyrka redan kan hantera och därför kan lyftas som en stor resurs i arbetet för en hållbar framtid. För att kunna utveckla mångfalden av dans behöver vi bredda den traditionella kursverksamheten med andra former. Genom att utöka "prova på-tillfällen", camps, lovverksamhet och arrangera plattformar för jam, workshop, battles och framträdanden möjliggör vi förmågan att växa. Det sker också genom att stötta lokala förebilder. De lockar i sin tur andra att utveckla sin dans och inspirerar till fysisk aktivitet. Många bra möten skapar en kedja av gemenskap och ger en god grund för ett långsiktigt samhällsengagemang.

Förvaltningens del i processarbetet är att synliggöra och förenkla former för lokalbokning, skapa nätverk, plattformar och aktiviteter för dansare/dansgrupper samt bjuda in dem till olika samarbeten.

Pernilla Conde Hellman
Kultur- och fritidschef

Rani Kasapi
Verksamhetschef Kultur

§ 26**Riktlinjer och regler för styrdokument i Botkyrka kommun (KS/2014:495)****Beslut**

Kommunfullmäktige beslutar att dessa riktlinjer i sin helhet ska gälla för alla nya kommunövergripande styrdokument eller kommunövergripande styrdokument som revideras från den 1 januari 2016.

Kommunfullmäktige beslutar att dessa riktlinjer för styrdokument, med undantag för kravet om dokumentmallar i riktlinjerna, ska tillämpas för alla nya kommunövergripande styrdokument eller kommunövergripande styrdokument som revideras från den 1 april 2015.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del:

Kommunstyrelsen ger kommunledningsförvaltningen i uppdrag att stödja och samordna genomförandet av riktlinjerna enligt rekommendationerna i kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse 2014-11-03.

Kommunstyrelsen ger kommunledningsförvaltningen i uppdrag att återrapportera uppdraget senast den 31 januari 2017.

Reservation

Samtliga ledamöter för (M) och (TUP) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande, bilaga.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har 2015-03-02 § 43 lämnat ett förslag till beslut.

Riktlinjerna har tagits fram för att förtydliga vilka huvudtyper av styrdokument vi har i Botkyrka kommun, hur de bör tolkas och vad de ska innehålla. Syftet är en gemensam förståelse av dokumenten och att säkra genomslaget för de politiska besluten. Riktlinjerna är vägledande men det finns också några ska-krav, bland annat att styrdokument är giltiga i högst fem år.

2015-03-26

Dnr KS/2014:495

Kommunledningsförvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse 2014-11-03.

Yrkanden

Camilla Jägemalm (TUP) yrkar att ärendet ska återremitteras.

Mats Einarsson (V) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Propositionsordning

Kommunfullmäktiges ordförande ställer först återremissyrkandet under proposition och finner att kommunfullmäktige avslår yrkandet och att ärendet ska avgöras idag.

Därefter ställer ordföranden kommunstyrelsens förslag under proposition och finner att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

Yttrande

Stefan Dayne (KD) lämnar ett särskilt yttrande, bilaga.

Expedieras till:

Samtliga nämnder

Samtliga förvaltningar

Samtliga verksamhetsområdeschefer på kommunledningsförvaltningen

Förvaltningsrätten i Stockholm – bevis om laga kraft

Kommunstyrelsen/kommunfullmäktige

YRKANDE

2015-03-02

Ärende 43 Riktlinjer för styrdokument i Botkyrka kommun (KS/2014:495)

Det är bra att den nye kommundirektören går vidare i sitt ”städarbete” som han har initierat i kommunen med att förtydliga processer samt rensa upp bland kommunens policys, strategier och styrdokument.

Dessa förslag till riktlinjer är i huvudsak bra men det blir konstigt när ett dokument som handlar om att ”rensa/städa upp” i sig självt till del är otydligt, onödigt byråkratiskt och krångligt och delvis också en sammanblandning av manual, riktlinjer, verksamhetsstöd.

Vi anser att dokumentet behöver dras tillbaka för att ta bort krångligheterna samt rätta till felaktigheterna.

Vi föreslår kommunstyrelsen/kommunfullmäktige

att återremittera ärendet

Jimmy Baker (M)

Anders Thorén (TuP)

Kristdemokraterna

Kommunstyrelsen

Särskilt yttrande

Ärende: Riktlinjer för styrdokument i Botkyrka kommun (KS/2014:495)

Mot bakgrund av de i granskningen identifierade bristerna ser vi positivt på att det påbörjats ett utvecklingsarbete med att förtydliga samtliga av kommunens styrdokument, både när det gäller, ansvar, hierarki och mer tydliga definitioner samt att göra dem mer tillgängliga.

Det är mycket viktigt att bedöma i vilken omfattning som kommunens styrdokument är uppdaterade, kända av medarbetarna och vilka rutiner som föreligger för att se till att de efterlevs. En löpande granskning bör även genomföras för att bedöma om styrdokumenterna är aktuella utifrån vad nationell lagstiftning kräver. Om inte dokumenten revideras och uppdateras över tid så är risken att de successivt kommer att bli kraftlösa, mindre användbara och omvandlas till "hyllvärmare".

En tydlig kedja behövs också mellan styrdokument, mål, uppföljning och utvärdering. Ett mål som inte är tydligt kopplat till styrdokumentet, följs upp och utvärderas blir inget resultatrikt mål och effektiviserar inte heller verksamheten.

Tumba 2015-03-02

Stefan Dayne (kd)

§ 30**Platslogotyp för platsen Botkyrka (KS/2015:59)****Beslut**

Kommunfullmäktige beslutar att anta tillägg till gällande ägardirektiv att de helägda kommunala bolagen ska implementera platslogotypen senast den 30 juni 2015 samt uppmanar stiftelsen Mångkulturellt centrum (MKC) att implementera platslogotypen senast den 30 juni 2015.

Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att i kommande beredning av nya ägardirektiv för de helägda kommunala bolagen och nytt avtal med stiftelsen MKC implementera krav på användande av platslogotypen.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del:

Kommunstyrelsen antar förslag till platslogotyp för platsen Botkyrka i enlighet med kommunledningsförvaltningens förslag daterat den 4 februari 2015.

Kommunstyrelsen uppdrar till kommunledningsförvaltningen att senast den 1 april 2015 infoga platslogotypen i kommunens grafiska manual.

Kommunstyrelsen uppdrar till samtliga nämnder att senast den 30 juni 2015 använda platslogotypen i sitt kommunikationsmaterial.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har 2015-03-02 § 47 lämnat ett förslag till beslut.

Ju större kännedom och positiva känslor för en plats som finns, desto större attraktionskraft har platsen. Ett platsvarumärke beskriver på vilket sätt man ska berätta om platsen och hur man vill att platsen ska uppfattas. Företag, offentlig verksamhet, invånare, besökare, organisationer – alla måste förmedla samma bild för att varumärket ska bli tydligt och känt. Därför är det viktigt att vi alla på platsen har en gemensam symbol som verktyg för att stärka platsens exponering och därmed höja intresset. Därför har vi tagit

2015-03-26

Dnr KS/2015:59

fram en platslogotyp för platsen Botkyrka. Logotypen får användas av alla som har för avsikt att marknadsföra den geografiska platsen Botkyrka och som står bakom kommunens värderingar om ett jämställt interkulturellt Botkyrka fritt från diskriminering. Logotypen får användas i all kommunikation som rör platsen eller dess intressenter.

Kommunledningsförvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse 2015-02-04.

_____

Expedieras till:

AB Botkyrkabyggen

Upplev Botkyrka AB

Hågelbyparken AB

Mångkulturellt centrum

Samtliga nämnder

Kommunikationschef Marica Nordwall, kommunledningsförvaltningen

§ 38**Svar på motion - Babysim i Botkyrka (M) (KS/2014:362)****Beslut**

Kommunfullmäktige bifaller motionen.

Kommunfullmäktige ger kultur- och fritidsnämnden i uppdrag att undersöka efterfrågan av babysim i kommunen, samt att om en konstaterad efterfrågan finns, beräkna kostnaden för att erbjuda babysim i någon av våra simhallar.

Ärendet

Kommunstyrelsen har 2015-03-02 § 51 lämnat ett förslag till beslut.

Jimmy Baker (M) och Stina Lundgren (M) har vid kommunfullmäktiges sammanträde 2014-05-22 § 111 lämnat en motion: Babysim. Motionärerna anser bl. a. att babysim medför att barnet tidigt får en kontakt med vatten vilket ger en grundläggande vattentrygghet som är positivt för simkunnigheten när barnet blir äldre. De anför även att det innebär en mysig stund för barn och föräldrar tillsammans, under ledning av en babysimutbildad instruktör. Motionärerna föreslår kommunfullmäktige att ge kultur- och fritidsnämnden i uppdrag att se över efterfrågan av babysim i kommunen, samt att om en konstaterad efterfrågan finns, beräkna kostnaden för att erbjuda babysim i någon av våra simhallar.

Kultur- och fritidsnämnden har yttrat sig över motionen 2014-12-08 § 108.

Kommunledningsförvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse 2015-02-16.

Motivering

Kultur- och fritidsnämnden tillstyrker motionen. Nämnden anför att kommunen tidigare har erbjudit babysim i simhallarna. Men efter att man byggt om vattenanläggningarna i båda simhallarna har denna möjlighet försvunnit. Kultur- och fritidsförvaltningen anser att det är en bra idé att undersöka om

2015-03-26

Dnr KS/2014:362

det finns en efterfrågan efter babysim. Om denna efterfrågan finns behöver förvaltningen fortsätta arbetet med att undersöka om det är möjligt och vad det i så fall skulle kosta.

Yrkanden

Jimmy Baker (M) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Bim Eriksson (S) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

_____

Expedieras till:
Kultur- och fritidsnämnden

2015-03-03

Referens: Alexander Szögi

Fittja Dialogforum – om medborgarundersökningen 2014

Dag och tid	2015-03-03 kl. 18	
Plats	Turkiska föreningens lokal	
Närvarande	Ledamöter i dialogforum Pia Carlsson (V), ordförande Adnan Issa (S) Sergio Simmelving (SD) Bekzod Rajabov (MP) Gül Alci (M) Junaid Nawaz Chaudhry (S) Karin Blid (S)	Medborgare 17 män, 12 kvinnor Övriga Parvaneh Sharafi, områdesutvecklare John Rawley, områdesutvecklare Alexander Szögi, kommunikatör
Ej närvarande	Ayisha Farooq (S) Miroslav Femic (M) Lielya Sagnia (FP)	

Minnesanteckningar från dialogmöte i Fittja om den senaste medborgarundersökningen. Medborgarundersökningen som genomfördes under hösten 2014 visade bland annat att Fittjaborna säger sig vara minst trygga i Botkyrka kommun. Syftet med mötet var att presentera undersökningens resultat och få höra synpunkter på undersökningens resultat från boende i Fittja.

2015-03-03

Pia Carlsson (V) hälsar alla välkomna och låter övriga politiker i Fittja dialogforum presentera sig. Pia uppmanar de som närvarar att komma med förslag på teman till kommande dialogmöten.

Parvaneh Sharafi presenterar medborgarundersökningens resultat

Botkyrka kommun genomför en medborgarundersökning varje år då medborgare kontaktas för att besvara ett antal frågor om kommunen. Parvaneh presenterar några av undersökningens resultat som är av särskilt intresse.

I Fittja besvarade 586 personer undersökningen, ungefär 50/50 mellan kvinnor och män.

Undersökningen visade att 27 procent av Fittjaborna svarade att dom inte känner sig trygga i Fittja. Det är högst i hela kommunen. Samtidigt har andelen som upplever Fittja som otrött minskat för varje medborgarundersökning minskat sedan fyra år.

Medborgarundersökningen visade också att en stor del av Fittjaborna säger att de inte kan rekommendera en vän att flytta till kommundelen.

41 procent sade i undersökningen att det är tryggt att åldras i Fittja. Fittjaborna är mer nöjda än genomsnittet i Botkyrka.

21 procent svarade att de fått ett dåligt bemötande från kommunens medarbetare. Fittjaborna är mer nöjda med bemötandet än genomsnittet i kommunen.

33 procent svarade att de inte kan vara med och påverka i kommunala frågor.

Undersökningen visade också att 40 procent svarade att de oroar sig för inbrott i bostaden under 2014. 35 procent svarade att de inte oroar sig för inbrott.

Oron för att bil eller moped ska stjälas eller drabbas av skadegörelse var 41 procent.

Endast 34 procent av Fittjaborna svarade att de känner sig trygga när de rör sig på området under kvällstid.

84 procent av Fittjaborna svarade att de inte utsatts för brott under 2014.

37 procent uppgav att de upplever att det är lätt att genomföra idéer i Botkyrka kommun.

49 procent svarade att det är lätt att starta en förening eller ett företag.

2015-03-03

Gruppdiskussion

Indelning i mindre grupper som får berätta för varandra om sina tankar om undersökningens resultat.

Grupperna diskuterade bland annat:

- Det är viktigt att som vuxen söka kontakt med de unga som hänger i centrum för att skapa en kontakt och bli igenkänd.
- Det är viktigt att vara ambassadör för Fittja och vara stolt över området.
- Det är otryggt runt Fittjaskolan för där finns ingen gatubelysning alls.
- Underhåll av gator och vägar är viktigt för trafiksäkerheten.
- Gångvägen från Fittja till Hallunda måste ha bättre belysning.
- Polisen måste vara mer synlig.
- Alla föräldrar måste ut och vandra på området.
- Det är viktigt att engagera sig i nattvandring och grannsamverkan.
- Vi behöver samla de olika grupperna i Fittja. Ta bort bidragen till föreningarna och lägg pengarna i en pott som föreningarna gemensamt kan använda. Idag stärker bidragen bara den enskilda föreningen och bidrar inte till att människor från olika grupper möts.
- Det är onödigt med larm och galler i centrum.
- Vi måste lyfta fram det positiva i Fittja.
- Fittjas tunnebanestation måste renoveras upp.
- Skolbarnen borde få möjlighet att diskutera trygghet.
- Satsa pengar på det som är bra och fungerar idag istället för att hitta på nya satsningar.
- Vi som inte är födda i Sverige hamnar mellan svenska samhällsgemenskapen och våra hemländer. Segregationen är ett problem.

2015-03-03

Frågor och synpunkter

- Följs undersökningen upp?

Svar: Ja, bland annat använder kommunen resultaten för att ta fram utvecklingsplaner för varje kommundel.

- Vad har man gjort hittills för att öka känslan av trygghet i Fittja.

Svar: Kommunen samverkar med föreningslivet, bland annat Lugna Gatan, för att påverka känslan av trygghet i området.

- Belysning är viktigt för känslan av trygghet. Det måste satsas på.

- Ett sätt att öka känslan av trygghet är att fler vuxna är ute och rör sig på området. Det är positivt att fler och fler kvinnor rör sig på området. Det har haft en positiv effekt.

- Trygghet kommer även hemifrån, det är viktigt att hälsa på varandra.

- Det är problematiskt med parkeringsytan vid Katolska kyrkan. Där är det väldigt trångt idag. Det borde byggas fler parkeringsplatser i anslutning till katolska kyrkan.

- Det är synd att polisen inte är lika synlig i Fittja längre. För ett par år sedan var polisen mycket mer synlig i området.

- Vad har hänt med planerna på en dagvattenpark?

Svar: kommunen planerar för att anlägga dagvattenparken. I Slutet av våren kan vi nog bjuda in den ansvariga projektledaren som kan komma på ett dialogmöte.

- I min trappuppgång hänger större grupper av unga män som röker hash och är otrevliga. De eldar i papperskorgar. Det är otryggt.

- Fittja är ett tryggare område än vad folk upplever. Det finns många platser i Sverige där det statistiskt händer mycket saker som är mer otryggt.

2015-03-03

Avslutning

Politikerna tyckte att det är problematiskt att gatubelysningen upplevs som ett stort problem eftersom det skapar stor irritation. Det finns också ett stort behov av möten mellan människor i Fittja. Väldigt mycket engagemang och möten utgår från föreningarna som till stor del är kulturföreningar exempelvis turkiska föreningen med flera. Det finns ett behov av en mötesplats där olika grupper och kulturer kan mötas för att bryta segregationen i området. Omvärldens bild av Fittja är problematiskt, det måste Botkyrka kommun arbeta med.

Minnesanteckningarna skickas till Botkyrka kommuns trygghetssamordnare, kultur- och fritidsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden.

Delegationsbeslut

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden godkänner redovisningen av delegationsbeslutet.

Ärendet

Kultur- och fritidsnämnden har överlåtit sin beslutanderätt till ordförande och tjänstemän enligt kultur- och fritidsnämndens delegationsordning. Beslut som har fattats med stöd av delegering ska anmälas till nämnden.

Följande beslut har fattats med stöd av delegering:

Handläggare Ungdom och förening

Beslut om bidrag på 17 000 kr till gemensam skidresa för fritidsgårdarna